

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - YLEMPI AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

IHMEEN IHANA SÄVEL HELÄÄ

Immi Hellénin runoihin sävelletyt laulut ja niiden käyttö ohjelmistona kansalaisopiston laulunopetuksessa

TEKIJÄ: Päivi Welling

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Taidepedagogiikan tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Päivi Welling	
Työn nimi IHMEEN IHANA SÄVEL HELÄÄ. Immi Hélienin runoihin sävelletyt laulut ja niiden käyttö ohjelmistona kansalaisopiston laulunopetuksessa.	
Päiväys	27.4.2020
Sivumäärä/Liitteet	71/3
Ohjaaja(t) Knuutila Annukka	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Kuopion kansalaisopisto	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän kaksiosaisen kehittämistyön tarkoituksena oli selvittää, mitä Immi Hélienin runoja on sävelletty lauluksi ja käyttää koottua aineistoa ohjelmistona kansalaisopiston laulunopetuksessa. Aineiston kokoamisessa hyödynnettiin monipuolisesti eri lähteitä laulujen löytämiseksi. Immi Hélienin tuotantoon ja henkilöhistoriaan perehdyttiin lähdekirjallisuuden avulla, mikä auttoi ymmärtämään Hélienin elämäntyötä ja arvomaailmaa. Koottujen laulujen tiedot dokumentoitiin lähdetietoineen yhdeksi kokonaisuudeksi osaksi opinnäytetyötä. Laulujen nimi- ja säveltäjätiedot listattiin runon nimen mukaan aakkosjärjestykseen.</p> <p>Kehittämistyön pedagogisessa osuudessa käytettiin kootun aineiston lauluja ohjelmistona kansalaisopiston laulunopetuksessa. Immi Hélienin runoihin sävelletyistä lauluista suunniteltiin runoaiheittain konsertteja ja muita esiintymisiä. Laulujen käytettävyyttä nykypäivän laulunopetuksen ohjelmistona analysoitiin muun muassa tekstien näkökulmasta. Kehittämistyössä analysoitiin tarkemmin jouluaiheisia runoja sekä joulukonsertin oppilas- ja ryhmäkohtaisia lauluvalintoja laulupedagogin näkökulmasta.</p> <p>Työ aineiston kokoamisen parissa osoitti, että Immi Hélienin runoihin sävellettyjä lauluja on olemassa hyvin paljon. Tämän kehittämistyön aineisto sisältää noin 200 laulua. Laulupedagogin näkökulmasta tehdyt havainnot laulujen musiikillisista asioista osoittivat aineistossa olevan eri vaikeustasoisia lauluja. Erot laulujen vaikeustasoissa määrittyivät muun muassa ambituksen ja intervallihypyjen laajuudesta. Laulut todettiin olevan sopivia niin lasten kuin aikuistenkin laulettaviksi. Aineiston lauluissa havaittiin monipuolisesti Hélienin eri runoaiheita. Aineiston dokumentoinnin on tarkoitus palvella laulupedagogiikkaa nostamalla tältä osin esiin kotimaista lauluohjelmistoa.</p> <p>Pedagoginen osuus esiintymisineen osoitti runoaiheiden moninaisuuden ja aineiston monet toteuttamismahdollisuudet. Se kehitti osaltaan opetuksen toteuttamisen mahdollisuuksia kansalaisopistossa. Monet Immi Hélienin runoissa esiin nousevat aiheet ovat kuvausta runoilijan oman elinajan elämänmenosta arvoineen. Monet näistä arvoista todettiin edelleen ajankohtaisiksi ja käyttökelpoisiksi, ja ne ovat osa elämäämme ja suomalaisuutta tänäkin päivänä.</p>	
Avainsanat Immi Hélien, runot, kotimainen lauluohjelmisto, laulupedagogiikka, kansalaisopisto	

Field of Study Culture			
Degree Programme Master's Degree Programme in Art Pedagogy			
Author(s) Päivi Welling			
Title of Thesis A DELIGHTFUL TUNE JINGLES. Songs written for Immi Hellén's poems and their use as a repertoire for singing lessons in community college.			
Date	27.4.2020	Pages/Appendices	71/3
Supervisor(s) Knuutila Annukka			
Client Organisation /Partners Kuopio Community College			
<p>Abstract</p> <p>The purpose of this two-part research was to find out which Immi Hellén's poems have been set as songs and to use the collected material as repertoire in singing lessons of the community college. Various sources were used to find songs in the collection of the material. The production and personal history of Immi Hellén was based on literature, which helped to understand Hellén's lifework and values. The information on collected songs was documented to be a part of this research. The names and composers of the songs were listed alphabetically according to the name of the poem.</p> <p>In the pedagogical part of research, collected material was used as a repertoire in singing lessons of the community college. The songs by this poetry were used to plan concerts and other performances. The usability of these songs for modern singing education was analysed, for example, from the point of view of the texts. The christmas poems and the christmas concert's songs were analysed from a singing pedagogy point of view.</p> <p>The research showed that there are very many of Hellen's poems written as songs. This research includes about 200 songs. From the singing pedagogist point of view, the song showed a large variety of difficulty. The differences in the difficulty levels between the songs were shown in ambitus and interval steps, for example. The songs were found to be suitable for both children and adults to sing. There were discovered many various themes of Hellén's poems in the material. Documentation of the material was made to serve pedagogics and popularise Finnish vocal songs.</p> <p>The pedagogical part of this research showed the diversity of poetry themes and their usability. In part it developed the possibilities for teaching in a community college. Many of Immi Hellén's poems are a description of the poet's own lifetime and values. Many of these values are still current and useful, and they are part of our lives and Finnishness today.</p>			
<p>Keywords Immi Hellén, poems, national song repertoire, vocal pedagogy, community college</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	IMMI HELLÉN	7
2.1	Henkilöhistoria	7
2.3	Elämäntyö opettajana ja kirjoittajana	8
2.4	Runoilija Immi Hellén	9
3	LAADULLINEN KEHITTÄMISTYÖ, TEHTÄVÄ JA MENETELMÄT	11
4	IMMI HELLÉNIN RUNOIHIN SÄVELLETTYJEN LAULUJEN KOKOAMINEN JA DOKUMENTOINTI	14
4.1	Aineiston kerääminen	14
4.2	Koottu aineisto	15
4.2.1	Nuotit, laulukirjat ja nuotinnokset	15
4.2.2	Havaintoja säveltäjistä	16
4.2.3	Havaintoja laulujen teksteistä	17
4.3	Aineiston dokumentointi	20
5	KEHITTÄMISTYÖN PEDAGOGINEN OSUUS OPETUSTYÖSSÄ	22
5.1	Idea laulujen käyttämiseksi kansalaisopiston laulunopetuksessa	22
5.2	Esiintymiset ja konsertit runoaiheittain opetustyön teemana	23
5.3	Joulukonsertti	26
5.3.1	Valmisteleva työ	26
5.3.2	Pedagoginen työ joululaulujen parissa	26
5.3.3	Muu työ konsertin valmistumiseksi	31
6	TULOKSET	32
7	POHDINTA	35
	LÄHTEET	39
	LIITE 1: LUETTELO HELLÉNIN RUNOIHIN SÄVELLETTYISTÄ LAULUISTA LÄHDETIETOINEEN	40
	LIITE 2: TAPAHTUMAMAINOKSET JA KONSERTTIOHJELMAT	59
	LIITE 3: AIHEESEEN LIITTYVÄÄ KIRJALLISUUTTA	71

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tehtävänä on koota ja dokumentoida Immi Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja. Lisäksi työni tarkoituksena on hyödyntää löytämiäni lauluja vapaan sivistystyön laulunopetuksen ohjelmistona erilaisilla laulunharrastajaryhmillä.

Opinnäytetyöni on kaksiosainen, käytäntölähtöinen kehittämistyö, jolla on vahva yhteys työelämään ja työhöni laulunopettajana. Ensimmäinen osuus opinnäytetyössäni on lauluaineiston etsiminen ja kokoamani aineiston dokumentointi yhdeksi kokonaisuudeksi. Etsiessäni opinnäytetyöni aiheeseen liittyvää tietoa ja materiaalia havaitsin, että Immi Hellénin runoihin sävelletyt laulut ovat ilmeisen vähän tutkittu aihe laulumusiikin parissa. Näin keräämäni aineisto ja sen dokumentointi nostaa esiin vanhaa kotimaista lauluohjelmistoa ja palvelee näin laulopedagogiikkaa ja kaikkia aiheesta kiinnostuneita.

Oma kiinnostukseni Immi Hellénin runoihin sävellettyihin lauluihin heräsi muutama vuosi sitten etsiessäni kevät- ja kesäaiheisia lauluja kevätlukukauden yksinlaulunopetusta varten. Monet Hellénin runoihin sävelletyt laulut ovat minulle jo lapsuudesta tuttuja. Selatessani vanhoja laulukirjoja löysin paljon paitsi kevät- ja kesäaiheisia, myös muita aiheita käsitteleviä Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja. Kiinnostuin näistä lauluista ja halusin tietää aiheesta lisää. Näin aloitin Immi Hellénin runoihin sävellettyjen laulujen systemaattisen etsimisen ja talteen keräämisen vuoden 2017 - 2018 vaihteessa. Myös pyrkiessäni yamk-opintoihin keväällä 2018, tiesin tässä olevan aihe tulevaan opinnäytetyöhöni. Tarkempi toteutustapa tarkentui ajan kuluessa.

Työni toinen osuus on pedagoginen toteutus, joka käsittää kokoamani aineiston käyttöä lauluohjelmistona opetustyössä. Kiinnitän huomiota laulopedagogina erityisesti Hellénin runojen aiheisiin ja niiden käytettävyyten nykypäivänä. Yhteistyöorganisaatio oli Kuopion kansalaisopisto ja siellä opettamani yksinlaulajat ja laulunharrastajaryhmät. Suunnittelemani esiintymiset perustuivat löytämäni aineistoon eli Immi Hellénin runoihin sävellettyihin lauluihin. Laatimani ohjelmakokonaisuudet valikoituivat runoaiheiden eli laulutekstien mukaan. Tämän pedagogisen työn toteutin reilun lukuvuoden aikana oppilaitoksemme eri toimipisteissä. Kerron opinnäytetyössäni lyhyesti myös runoilija Immi Hellénin henkilöhistoriasta sekä työstään opettajana ja kirjoittajana. Näihin seikkoihin perehtyminen auttoi minua luomaan kokonaisvaltaisen käsityksen Hellénin taustasta ja hänelle tärkeistä arvoista. Pohdin opinnäytetyössäni laulujen käytettävyyttä laulunopetuksen aineistona tekstin ja musiikillisten asioiden näkökulmasta.

Kehittämistyöni aineistonkeruussa ja pedagogisen työn eri vaiheissa menetelminä olivat havainnointi ja päiväkirja. Kokoamaani nuottimateriaalia analysoin aineistolähtöisesti. Kehittämistyöni pedagogisessa osuudessa teemoittelin tapahtumasisällöt runojen sisältöjen mukaan. Käsittelen työssäni tarkemmin jouluaiheisia lauluja sekä joulukonsertin valmistamista laulunopettajan näkökulmasta. Kehittämistyöni näkökulma ja kerronta on opettajalähtöinen.

2 IMMI HELLÉN

2.1 Henkilöhistoria

Immi Hellén syntyi neljäntenätoista päivänä tammikuuta vuonna 1861 Pohjois-Hämeessä, Kuorevedellä kanttorin vanhimpana tyttärenä. Kasteessa pieni tyttö sai nimen Ingeborg, joka tosin jäi vain virallisempaan käyttöön. (Merikoski 1951, 8.)

Äiti Ida Sofia Nordqvist iloitsi paitsi lapsesta, myös siitä, että lapsen syntymäpäivä oli tammikuun neljästoista päivä, sama kuin rakastetulla runoilijalla Sakari Topeliuksella. Topelius oli Ida-äidin tuttava Uusikaarlepyyn ajoilta. Topelius kirjoitti ruotsin kielellä, mutta runot ja sadut tulivat suomennettuina tutuiksi kautta maan. Immin äiti toivoikin, että sama syntymäpäivä olisi enne. Ja niin se ehkä olikin. (Nikulainen 2005, 17.)

Immi Hellén oli vielä alle kahden vuoden ikäinen, kun perheeseen syntyi toinen tytär Onni Sofia vuonna 1862, jota kutsuttiin Onniaksi tai Onnaksi. Immi ja Onnia olivat toisilleen hyvin läheisiä koko elämän ajan. Myös suru äidin varhaisesta kuolemasta lavatautiepidemiaan vuonna 1868 yhdisti ja lujitti siskosten suhdetta toisiinsa. (Alanko 2007, 10.)

Immi Hellénin lapsuudenkodissa luettiin paljon. Aikansa suosittu lastenkirjat ja julkaisut, kuten Topeliuksen *Luonnon kirja* (1856) ja *Genoveeva* (1810) tulivat tutuiksi Hellénien kodissa. Myös *Kirjaston Kuvalehti* sekä vuodesta 1871 ilmestynyt lastenlehti *Pääskynen* kiinnostivat. Lukemisen ja musiikin lisäksi oli perheen huvina myös sanojen riittäminen. Kodin aatteiden keskiössä ja ihanteina olivat koti, uskonto ja isänmaa. Näiden ihanteiden ympäröimänä varttui tuleva runoilija Immi Hellén. (Alanko 2007, 10 - 11.)

Immi Hellénin isä Samuel Hellén halusi kouluttaa lapsiaan mahdollisuuksiensa mukaan. Tytär Immi lähti kymmenenvuotiaana ruotsalaiseen tyttökouluun Tampereelle, asuen äitipuolensa sukulaisperheessä. Jo tyttökouluaikana Hellénille alkoi hahmottua tuleva elämäntehävänsä. Se oli halu tehdä jotain isänmaan hyväksi. Myöhemmin hän sai tietää uudenlaisen koulun perustamisesta. Se olisi koulu, johon kaikki saavat tulla ja vieläpä ilmaiseksi. Hellén tiesi, että juuri tällaiseen kouluun hän haluaa opettajaksi! Hän valmistui tyttökoulusta vuonna 1875. Tuolloin hän oli kuitenkin vielä liian nuori pyrkiäkseen seminaariin. Niinpä hän teki töitä kotiopettajana ensin kotipitäjässään ja myöhemmin Jalasjärvellä. Ensimmäiset runot hän kirjoitti juuri kotiopettajakautenaan muun muassa oppilailleen ja runoja julkaistiin Julius Krohnin toimittamassa *Pääskynen* – lehdessä vuonna 1880. (Merikoski 1951, 13 - 15.)

Immi tuli hyväksytyksi opiskelemaan seminaariin ja hän aloitti opinnot vuonna 1880. Jyväskylän seminaari oli arvostettu opettajankoulutuslaitos. Seminaarin johtohahmona ja pedagogisena kehittäjänä oli Uno Cygnaeus. Hänen näkemyksensä mukaan opettaja luo koulun hengen. Cygnaeus loi suomalaisen kansakoulun sivistämään ja yhdistämään eri kansankeroksia. Tässä kiteytyi kansankasvattamisen aate, jonka myös Immi Hellén sisäisti täysin. Hellénin kotikieli oli ruotsi, samoin ruotsinkielinen oli myös tyttökoulu Tampereella. Kotoaan Immi oli toki oppinut myös suomea. Taloudellisesti seminaariaika oli niukkaa, mutta Immi suoriutui oppinoistaan hyvin. (Alanko 2013, 27 - 34.)

2.3 Elämäntyö opettajana ja kirjoittajana

Immi Hellén valmistui kansakoulunopettajaksi vuonna 1884. Hänen ensimmäinen työpaikkansa oli Vaasassa, suomenkielisen kansakoulun opettajana. Jo seminaariaikaan Hellén ehti tottua suomenkieliseen ympäristöön, ja näin ollen ruotsinkielinen ympäristö tuntui hänestä vieraalta. Ajanhenkeen, valistusaatteeseen ja -pyrkimyksiin kuului nimenomaan suomenkielen vaaliminen. Immi tahtoi Helsinkiin. Paitsi ammatilliset syyt ja tavoitteet, myös halu asua sairaanhoitajana työskentelevän Onna-sisaren kanssa saivat Hellénin kaipaamaan Helsinkiin. Hellén valittiinkin Helsingin Lapinlahden kansakouluun opettajaksi, jossa hän toimi opettajana peräti yli neljäkymmenen vuoden ajan. Koulun oppisisällössä oli kansallisaate vahvasti läsnä. Koulutyötä tehtiin kristillisessä hengessä ja aatteita opetettiin runoja lukien, lauluja laulaen sekä merkkipäiviä juhlistaen. Työ koulussa oli Immi Hellénille todellinen kutsutus. Naimattomana naisena Immi Hellénin perheeksi muodostuivat hänen oppilaansa eli koulua käyvät lapset. (Alanko 2013, 35 - 37.)

Opettajantyönsä ohella Hellén aloitti määrätietoisen kirjoittamisen, tarkoituksenaan tarjota nuorille suomenkielistä lukemista. Helsingissä ollessaan hänellä oli hyvät mahdollisuudet tutustua ajan virtauksiin ja luoda uusia kontakteja. Jo varhain omaksutut aatteet sekä seminaarin opit olivat vahva pohja uuden luomiselle. (Alanko, 2007, 29.) Omassa opinnäytetyössäni olen perehtynyt Hellénin kirjallisessa tuotannossa eniten runoihin. Juuri ne hän ovat etsimieni laulujen tekstejä. Immi Hellénin muusta kirjallisesta tuotannosta minulle tutuja ovat kirjoittamansa nuorisoromaanit *Aune* (1896) ja *Eeva Aarnio* (1901).

Immi Hellén oli myös toimittamassa vuonna 1930 *Alakansakoulun lukemistoa*, jossa Hellénin kertomuksia ja runoja on nelisenkymmentä. Muita tunnettuja kirjoittajia lukemisessa ovat esimerkiksi Hilja Haahti ja Sakari Topelius. Kirjan sisällön päätavoite oli kasvatuksellinen. Tarinoiden ahkerat ja kuuliaiset lapset toimivat hyvinä esimerkkeinä lukijoille. (Alanko 2013, 122 - 125.)

Kesiä Kuorevedellä viettävät siskokset Immi ja Onna olivat kotipitäjässään pidettyjä ja arvostettuja henkilöitä. Varma kesänmerkki oli sisarusten tulo kesäloman viettoon kotikylään. Nämä ”Huvilan neidit” osallistuivat aktiivisesti kesäisin kotipitäjänsä tapahtumiin. Myös kotikirkko oli sisaruksille merkityksellinen paikka; olihan heidän isänsä ollut yli neljäkymmenen vuoden ajan kotiseurakunnan kanttorina. Myös heidän vanhempien hauta sijaitsee aivan kirkon seinustalla. Synnyinkotinsa Immi Hellén osti myöhemmin kesänviettopaikakseen. Paikka on edelleen saman suvun hallussa. (Nikulainen 2005, 52 - 64.)

Työskenneltyään yli neljäkymmentä vuotta lasten opettajana Immi Hellén siirtyi eläkkeelle vuonna 1927. Ikääntyminen ei tyrehdyttänyt Hellénin runosuunta ja opetustyön päätyttyä hän oli mm. *Valistuksen Lastenlehden* toimittajana. Hän siis pysyi edelleen lähellä lasten maailmaa. Läpi elämän säilyi synnyinseutu Immille rakkaimpana paikkana maailmassa. Hänen runojensa aurinkoinen maisema liittyy juuri kotimaisemaan ja synnyinseutuun. (Merikoski 1951, 25 - 27.)

Immi Hellénin elämä päättyi 20. tammikuuta 1937 Helsingin Diakonissalaitoksella, kuukausia kestäneen sairauden jälkeen. Immin viimeisenä iltana lauloi radiossa pikkutyttö heleällä äänellä: ”Kello löi jo viisi, lapset herätkää...”. Pienistä kuulijoista tuskin kukaan saattoi arvata runon olevan juuri elämänsä päätökseen päässeen lasten ystävän runo. (Merikoski 1951, 29 - 30.)

Immi Hellénin siunaustilaisuus järjestettiin Helsingin Vanhassa kirkossa ja arkun äärellä häntä muisteltiin muun muassa seuraavin sanoin: *”Immi rakasti elämää, elämää sen kaikissa vaiheissa ja ilmenemismuodoissaan. --- Mutta kaikkein enimmäin hän elämässä sittenkin rakasti ihmiselämän kevättä, lapsia. --- Tämän suuren rakkauden kohteena olivat kaikki Suomen lapset”*. Immi Hellénin hauta sijaitsee Hietaniemen hautausmaalla. (Nikulainen 2005, 57.)

2.4 Runoilija Immi Hellén

” Nämä pienet runoni lähetän tässä pikku ystäväilleni huvikkeeksi koti- ja koulutyön lomaan. Tähän ensimmäiseen vihkoon olen etupäässä kirjoittanut pienimmille lapsille soveltuvia – ehkä tuota tuonnempana tulee suurempienkin vuoro.”

Alkulause kirjasta *Lasten runoja 1.* (Hellen 1898, 3.)

Immi Hellén (1861 - 1937) eli nuoruusvuosiaan suurten miesten aikaan. Näitä nimiä olivat muun muassa Elias Lönnrot, Johan Ludvig Runeberg ja Sakari Topelius. Paitsi että he olivat taitavia kirjoittajia, he olivat tämän lisäksi suomalaisuuden ja suomen kielen puolestapuhujia. Myös Hellén koki sydämenasiakseen juuri nämä samat aatteet. Hänen tekemänsä työ

lasten parissa opettajana ja kirjoittajana nosti esiin näitä samoja aatteita joka kodissa. (Hintikka 2008, 8.)

Lapsille kirjoitettuja suomenkielisiä runoja alkoi ilmestyä 1800-luvun lopulla. Niiden kirjoittajia olivat mm. Alli Nissinen, Suonio oikealta nimeltään Julius Krohn sekä Immi Hellén, jonka tuotanto lastenlyriikan saralla muodostui oman aikansa kaikkein runsaimmaksi. (Jäppinen 1993.) Oletettavasti Immi Hellén on kirjoittanut yli tuhat runoa. Hänen oma arvionsa runojen määrästä on kahden – kolmen tuhannen runon välillä. Runoteoksia hän julkaisi vain kaksi; suurin osa runoista julkaistiin aikakausi- ja sanomalehdissä. Ensimmäiset runot julkaistiin vuonna 1880 *Pääskysessä*. Runotuotannosta on ajan myötä toimitettu muutamia teoksia. Näitä ovat muun muassa *Punaposki, kultasuu* vuodelta 2000 sekä Ilona Merikosken toimittama *Runoja* vuodelta 1951. (Alanko 2007, 40 - 41.)

Merikoski (1951) kuvaa runoilijan tehtävän olleen Hellénille kutsumus, joka liittyi kiinteästi hänen elämäntyöhönsä opettajana ja kasvattajana. Hänen elämänsä täytti rakkaus isänmaahan ja rakkaus koko luomakuntaa kohtaan. Sitä leimaisi ihanteellisuus ja usko hyvän voittoon, sekä harras pyrkimys edistää hyvää. Hän oli lastenrunoilija, jonka romantiikan kausi ei päättynyt koskaan. Hellénin sanoma kautta hänen tuotantonsa on sama kuin Topeliuksen: *”Lapsi, rakasta maatasi, kotiasi, lähimmäisiäsi, mutta yli kaiken Jumalaa. Rakasta luontoa, vähäisintäkin olentoa, sillä kaikki on lähtenyt Jumalan kädestä. Ole ahkera, nöyrä ja uhrautuvainen, auta tarvitsevia ja nosta vajonneita. Ole reipas ja iloinen. Pyri aina ylös ja parempaan päin, sinun on tulevaisuus”*. (Merikoski 1951, 7 - 8.)

Immi Hellénin runous on harmonista ja omaan aikaansa sidottua (Alanko 2007, 47). Runoilija pyrki toimimaan kasvattajana seminaarin hengessä koulun, kodin ja isänmaan hyväksi. Kodin piiri ja koulu sekä luonto ovat tärkeitä elementtejä Hellénin runoudessa. Luonnon kuvaus laajenee kotimaaksi, ja isänmaata kuvataan 1800-luvun esikuvien mukaisesti harmonisena kulttuurimaisemana. Uskonto on yhdistävä tekijä näillä kolmella runouden alueella. Eläinrunot ja faabelit liittyvät moraalikasvatukseen. (Alanko 2007, 47.)

Immi Hellénin runous on kirjoitettu lapsille, lasten vanhemmille, opettajille ja yhteiskunnan päättäjille; hyvin eritasoisille lukijoille. Kirja on viestinnän väline ja kielen tehtävä moninainen. Lastenkirjoja luetaan yhdessä aikuisen kanssa ja hyvä lastenkirja on koko perheen kirja, jonka arvomaailma heijastuu perheen arvomaailmaan. (Alanko 2007, 58.)

3 LAADULLINEN KEHITTÄMISTYÖ, TEHTÄVÄ JA MENETELMÄT

Opinnäytetyöni on kaksiosainen kehittämistyö. Työni tavoitteena on selvittää, mitä Immi Hellénin runoja on sävelletty lauluiksi ja dokumentoida aineiston tiedot yhdeksi kokonaisuudeksi. Käytän kokomaani aineistoa kansalaisopiston laulunopetuksen ohjelmistona eri harrastajaryhmien kanssa. Kokoamastani aineistosta suunnittelen erilaisia ohjelmakokonaisuuksia runoaiheiden mukaan. Tarkastelen työssäni tarkemmin Hellénin jouluaiheisia runoja ja lauluja laulunopettajan näkökulmasta. Pohdin tekstien soveltuvuutta tämän päivän lauluohjelmistoksi. Lisäksi analysoin joulukonsertin ohjelmiston suhteen tekemiäni oppilas- ja ryhmäkohtaisia lauluvalintoja. Laulujen kokoaminen, dokumentointi sekä käyttö opetustyössä nostavat osaltaan esiin kotimaista lauluohjelmistoa.

Opinnäytetyöni on työelämälähtöinen laadullinen kehittämistyö, jonka aiheen parissa olin tekemisissä jo ennen kuin tästä tuli minulle varsinaisesti tarkemman perehtymisen kohde opinnäytetyön muodossa. Laadulliselle kehittämistyölle ominaisesti omassa opinnäytetyössäni moni asia avautui työn edetessä ja aineiston karttuessa. Oli mahdotonta tietää etukäteen, mitä aiheen parissa tulisin löytämään. Tämä on nähtävissä kehittämistyössäni nimenomaan aineiston kokoamisen kohdalla. Perehtyessäni Immi Hellénin runoihin sävellettyihin lauluihin, en voinut voinut tietää millaista tulosta etsintätyö tuottaisi.

Aloitin määrätietoisin aineiston kokoamisen eri lähteistä vuoden 2017 – 2018 vaihteessa. Aineiston karttuessa ja perehtyessäni lauluihin syntyi vähitellen ideoita myös työni pedagogisen osuuden toteuttamiseksi. Halusin tehdä Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja sisältävät konsertit ja muut esiintymiset noin lukuvuoden aikana. Ajankäyttö niin opetustyössä kuin opinnäytetyön parissa määrittivät suunnitelmiani. Näin aiheen rajaaminen aineistonkin keräämisen suhteen tuli ajankohtaiseksi. Käytettyäni lauluja työni pedagogisessa osuudessa, dokumentoin aineiston yhdeksi kokonaisuudeksi. Järjestin laulujen tiedot runon nimen mukaan aakkosjärjestykseen.

Kananen (2019) esittää laadullisen tutkimuksen aineistonkeruun menetelminä voivan olla sekundääri- ja primääriaineistoa. Sekundääristä aineistoa ovat jo olemassa olevat, aiemmin tehdyt dokumentit. Primääriaineistoa taas ovat tutkijan asettamaa nimenomaista tutkimusongelmaa varten keräämä aineisto. Tällaisen aineiston kerääminen vaatii paljon kenttätyötä ja aineistoa voidaan kerätä esimerkiksi havainnoimalla. (Kananen 2019, 28 - 29.)

Omassa kehittämistyössäni sekundääriaineistoa ovat Immi Hellénistä jo olemassa olevat kirjat ja tutkimukset, jotka toimivat aineistona ja taustatietona perehtyessäni aiheeseen. Sekundääriaineistoa tutkien sain käsityksen siitä, mitä aiheesta jo tiedetään. Näiden avulla

perehdyin Immi Hellénin henkilöhistoriaan ja runotuotantoon. Omassa työssäni keräsin primäriaineistoa ”kenttätyönä” pitkän ajan kuluessa. Tätä aineistoa ovat keräämäni laulut sekä dokumentoitavaksi että ohjelmistoksi opetuskäyttöön.

Havainnoin aineiston keräämisen vaiheita pitäen päiväkirjaa havainnoinnin välineenä. Samoin havainnoin työni pedagogisen osuuden vaiheita opetustyössä laulunopettajan näkökulmasta. Työpäiväkirja toimi havaintojeni ja kokemusteni tukena opinnäytetyön kirjoittamisvaiheessa. Tehdessäni tätä aihetta teemana opetustyössä, oli työpäiväkirjan kirjoittaminen selvä valinta muistin tueksi ja asioiden dokumentoinnin työkaluksi myöhemmin. Kirjoitin päiväkirjaan heti oppituntien jälkeen opetustyössä tekemiäni huomioita laulujen harjoittelusta ja edistymisestä aina kohti esiintymistä. Käsittelin kehittämistyöni aineistoa tulkitsemalla kaikkea havaitsemaani ja löytämäni aineistolähtöisesti. Keräämäni aineiston dokumentoin omaksi kokonaisuudekseen, joka sisältää tiedot kaikista kokoamistani lauluista. Järjestin laulut runon nimen eli laulun nimen mukaan aakkosjärjestykseen. Dokumentoinni aineisto on opinnäytetyöni liitteenä. (LIITE 1).

Opinnäytetyöni pedagogisen osuuden tein osana laulunopetustyötäni. Keräämäni aineisto ohjasi opetustyössä tekemiäni valintoja. Suunnittelin kokoamastani aineistosta ohjelmakokonaisuuksia runoaiheiden mukaan. Keräämäni aineisto toimi minulle ideoiden ”aarraitana” ja vei opinnäytetyöni pedagogisen osuuden suunnitelmia eteenpäin. Suunnittelemissani ohjelmakokonaisuuksissa esiintyneet harrastajat valikoituivat siis lauluoppilaistani ja -ryhmistäni, joita minulla oli juuri tuolloin kansalaisopistossa opetettavanani. Laulujen esittäjiä olivat yksinlaulajat vaihdellen opiston eri alueilta, naiskuoro ja ikäihmisten lauluryhmä. Kaikkiaan Hellén-aiheisia esiintymisiä valmistui runsaan lukuvuoden aikana kuusi eri sisältöistä kokonaisuutta. Tapahtumien mainokset ja niihin liittyvä muu materiaali ovat liitteenä työni lopussa. (LIITE 2).

Käsittelen opinnäytetyössäni tarkemmin Immi Hellénin jouluaiheisia runoja ja lauluja laulunopettajan näkökulmasta. Pohdin aineiston käytettävyyttä lauluohjelmistona tämän päivän laulunopetuksessa. Analysoin joulurunoissa esiinnousevia aiheita. Käsittelen myös joulukonserttia varten tekemiäni oppilas- ja ryhmäkohtaisia, aineestooni perustuvia lauluvalintoja. Kerron myös joulukonsertin suunnittelusta ja muusta tekemästäni pedagogisesta työstä jouluaiheisen konsertin valmistumiseksi.

Laadullisen tutkimuksen analysointiin on tarjolla monia vaihtoehtoja eikä tiukkoja sääntöjä analyysin tekemiselle ole. Tavallisimmat laadullisen aineiston analyysimenetelmät ovat muun muassa teemoittelu, sisällönerittely ja keskusteluanalyysi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 219.)

Käsitellessäni tuloksissa kehittämistyöni aineistoa ja pedagogista osuutta, on työssäni piirteitä aineistolähtöisestä analyysistä ja teemoittelusta. Sovellan kehittämistyössäni aineistolähtöistä analyysiä keräämäni aineiston järjestämisen ja dokumentoinnin suhteen. Yksi- ja moniääniset laulut ovat luetteloituna runon nimen mukaan aakkosjärjestykseen. Analysoin kokoamiani lauluja aineistolähtöisesti käytännössä koko prosessin ajan tehden huomioita runojen aiheista. Työni pedagogisessa osuudessa, suunnittelemani Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja sisältävät esiintymiset teemoittelin runoaiheiden mukaan.

4 IMMI HELLÉNIN RUNOIHIN SÄVELLETTYJEN LAULUJEN KOKOAMINEN JA DOKUMENTOINTI

4.1 Aineiston kerääminen

Aloitin laulujen etsimisen Kuopion kaupunginkirjastosta ja kaupunginkirjaston varastokirjastosta, jossa vielä säilytetään paljon vanhoja nuottikirjoja. Varastokirjasto osoittautuikin varsinaiseksi aarreataksi laulujen kokoamisessa. Löysin paitsi nuotteja, myös Hellénin kirjoittamia kirjoja ja jopa 1800-luvun lopulta olevan lastenlehden (LIITE 3). Kävin systemaattisesti läpi kirjoja ja keräsin löytämistäni lauluista tiedot talteen. Otin talteen kaiken mahdollisen nuottimateriaalin, joissa tekstintekijänä oli Immi Hellén. Hain materiaalia myös muista Suomen kaupunkien kirjastoista joskus yksin ja joskus kirjastovirkailijan avustuksella. Kaukolainasin löytämäni materiaalia. Etsin aineistoa myös taideyliopiston Kuopion yksikön kirjaston nuoteista. Usein laulut tulivat löydettyiksi vain selaamalla kirjoja tarkasti alusta loppuun. Tutkin myös omat, itselläni olevat nuottikirjat. Havaittiin, että niistäkin juuri vanhimmat kirjat sisälsivät eniten etsimiäni lauluja. Keräsin kaiken löytämäni aineiston talteen lähdetietoineen, vaikka tiesin, etten voisi käyttää niitä sovitukseksi vuoksi omien ryhmieni kanssa. Tällaisia sovituksia olivat esimerkiksi mieskuoro- ja sekakuorosovitukset.

Hakiessani tietoa tärkeinä johtolankoina toimivat paitsi hakusana ”Immi Hellén”, myös Hellénin elinaikana julkaistut runokirjat. Ne tarjosivat luotettavaa tietoa runojen oikeista, alkuperäisistä nimestä. Käyttäessäni vanhoja alkuperäisiä runokirjoja pystyin parhaiten varmistumaan, että laulun teksti on todella Hellénin kirjoittama. Usein aineiston etsiminen runon nimen perusteella johti laulujen jäljille.

Käytin aineiston etsimiseen myös internetiä. Tiedonhaku oli monta kertaa ”seikkailua”, jossa ajauduin eri lähteiden äärelle, muun muassa eri kaupunkien kirjastojen sivuille. Internetin eri tietokannat ja aineistohaut tunsivat Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja hyvinkin paljon. Hakiessani tietoa ymmärsin aiheen laajuuden ja tiedon hajanaisuuden. Ostin löytämiäni nuotteja myös internetin nuottikaupoista ja antikvariaateista. Kerättyäni aineistoa jo pitkän aikaa, tein päätöksen nuottimateriaalin etsimisen lopettamisesta syksyllä 2018. Tiesin aineistoa olevan jo niin paljon, etten voisi käyttää kaikkea sitä opetustyössä suunnittelemissani tapahtumissa.

Vaikka Hellénin runoihin sävelletyt laulut ovat ilmeisen vähän selvitetty aihe, löysin kuitenkin yhden kyseistä aihetta käsittelevän opinnäytetyön, joka on tehty Jyväskylän ammattikorkeakoulussa. Työ on Kaisa Hintikan tekemä ja nimeltään *”Äiti leipoo hymyellen – Immi Hellénin lastenrunoihin sävellettyjä lauluja”*. Siinä lauluja on koottu musiikin varhaiskasvatuksen tarpeisiin. Kyseinen opinnäytetyö on siis yksi oman työni lähteistä.

4.2 Koottu aineisto

Laulujen kokoamisen tuottamista tuloksista voin vetää johtopäätöksiä vain niissä rajoissa, kuin olen koonnut materiaalia tätä työtä varten. On siis muistettava, että asian laajempi selvittäminen voisi muuttaa tuloksia jollain tavalla toisenlaisiksi. Kokoamani aineisto sisältää noin 140 runoa, joita olen löytänyt sävellettynä. Hyvin monia Immi Hellénin runoista löysin usean eri säveltäjän sävellyksinä sekä erilaisina sovituksia. Näin ollen dokumentoitu laulujen määrä on reilusti suurempi kuin runojen määrä, lähes 200 laulua. (LIITE 1).

4.2.1 Nuotit, laulukirjat ja nuotinnokset

Vanhimmat laulukirjat, joista löysin Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja, ovat julkaistu noin 1910-luvulla. Esimerkkinä mainittakoon *Koulun laulukirja* vuodelta 1913, jonka on toimittanut Aksel Törrnudd. Tarkastellessani näiden vanhojen laulukirjojen esipuheita, varmistuin niiden olevan aikansa koululaulukirjoja. Aineistoni uusimmat Hellénin runoon sävelletyt laulut ovat 2000-luvulla julkaistuista kirjoista. Nämä aineistoni uusimmat sävellystyöt löytyivät pääasiassa yksinlaulukokoelmista. Mainittakoon esimerkkinä niistä Juha Hakulisen toimittama julkaisu *Soi kiitos soi*, joka on vuodelta 2015. Suurin osa kokoamani aineiston lauluista sisältyivät siis erilaisiin laulukokoelmiin. Löytämäni yksittäiset Hellénin runoon sävelletyt nuotit ovat usein duettoja tai kuorosovituksia. Aineistoni sisältää 68 nuottilähdettä. (LIITE 1).

Suurin osa löytämistäni nuoteista on yksiäänisiä lauluja. Havaintoni mukaan aivan vanhimmissa laulukirjoissa laulut ovat joskus myös vailla kirjoitettua säestystä. Näin esimerkiksi *Valistuksen laulukirja* vuodelta 1909, jonka on toimittanut J. N. Vainio. Uudemmissa nuotinnoksissa taas on lähes poikkeuksetta pianolle tai uruille kirjoitettu nuotinnos tai sointumerkit säestämistä varten. Havaitsin samaa laulua olevan eri kirjoissa eri sävellajeissa. Samoin nuotinnoksissa on pieniä eroja toisiinsa nähden. Havaintoni mukaan osassa nuotinnoksista on säkeistöinä vain osa runosta, ei koko runoa alkuperäisessä muodossaan. Esimerkiksi tunnettu runo *Joulukirkkoon* sisältää alkuperäisessä muodossaan 14 säkeistöä (ks. Hellén 1898, 43 - 45). Kokoamassani aineistossa tätä runoa ei löydy kokonaan kirjoitettuna yhdessäkään nuotinnoksesta. Lauluista *Joulukirkkoon*, *Peipon pesä* ja *Pieni nokikolari* on aineistossani versiot, jonka yhteyteen oli lisätty leikkiohjeet laulua varten. Nämä versiot ovat vuosina 1953 ja 2011 julkaistuissa nuottikirjoissa. Moniäänisiä sovituksia löysin melko tasaisesti sekä vanhemmista että uudemmista laulukirjoista. Nämä moniääniset sovitukset ovat sovitettu erilaisille laulukokoonpanoille, kuten lapsi- ja naiskuorolle, mies- ja sekakuoroille sekä duetoiksi.

Osassa aineistoni nuotinnoksista laulu on otsikoitu esimerkiksi runon alkusanojen, ei runon todellisen nimen mukaan. Nämä olen maininnut aina luettelossa kyseisen laulun kohdalla ”nuotissa nimellä...”. Tällaisia runoja ovat esimerkiksi *Koivuni* ja *Uusi vuosi*. Nämä edellä mainitut huomiot olen merkinnyt kunkin nuotin kohdalle työn liitteenä olevaan luetteloon. (LIITE 1).

4.2.2 Havaintoja säveltäjistä

Tässä laajuudessa tekemäni aineistonkeruun perusteella voin todeta säveltäjistä se verran, että kokoamassani aineistossa nousi selvästi esiin 1900-luvun alkuvuosikymmenten koulu- laulukirjoista tutut säveltäjänimet. Näitä ovat havaintoni mukaan muun muassa P. J. Hannikainen, Aksel Törnudd, Lauri Parviainen, Olavi Ingman, Väinö Hannikainen ja Mikael Nyberg.

1900-luvun alkuvuosikymmeninä kansakoulun laulun opetussuunnitelmaa kehittivät aikanaan muun muassa Paula af Heurlin, Aksel Törnudd ja J.N. Vainio. Jyväskylän seminaarissa musiikin lehtorina toimineen säveltäjä P.J. Hannikaisen ajatus ”*Lapsille lasten maailmasta ja lasten kielellä*” on lapsille suunnatuissa lauluissa kantanut nykypäiviin saakka. Monet sukupolvelta toiselle siirtyneet Hannikaisen säveltämät laulut kertovat näiden laulujen voimasta. Koulujen peruslauluston muodostivat 1900-luvun alkuvuosikymmeninä virret ja muut hengelliset laulut sekä isänmaalliset laulut. Musiikilla oli suuri merkitys myös itsenäisyyden alkuvuosikymmeninä kansallisen identiteetin rakentumisessa ja rakentamisessa. Isänmaalliset laulut, suomalaisen luonnon kuvaus ja suomalaisuuden ”ääni” musiikin keinon on ollut yksi kansallisen identiteetin vahvistavista tekijöistä. (Kosonen 2011, 11 - 12.)

Aineistoni perusteella huomaan Immi Hellénin runoja sävelletyn juuri näiden kansakoulun laulun opettamista kehittäneiden henkilöiden toimesta. Myös edellä mainittuja säveltäjiä nuoremman sukupolven nimet, kuten Juha Hakulinen, Lea Hostikka ja Kaisa Hintikka ovat havaintoni mukaan säveltäneet Immi Hellénin runohin. Kokoamassani aineistossa on 2000-luvulla sävellettyjä lauluja ja mielestäni tämä kertoo siitä, etteivät nämä hienot runot ole jääneet aivan unohduksiin. Olisikin mielenkiintoista tietää, mikä on saanut säveltäjät vielä 2000-luvulla kiinnostumaan juuri Immi Hellénin runoista, mutta se vaatisi aivan oman selvityksensä. Ajattelen, että nämä viehättävät ja aihepiireiltään monipuoliset runot ovat edelleen käyttökelpoisia erilaisissa yhteyksissä ja näin puhuttelevat taiteilijoita vielä tänäkin päivänä.

4.2.3 Havaintoja laulujen teksteistä

Aineiston laulut kattavat monipuolisesti Hellénin runojen eri aihepiirejä. Tekstit käsittävät muun muassa luonto- ja kesäaiheisia lauluja. Muita usein esiinnousevia aiheita ovat koti, työ, leikki sekä lapsuus eri tavoin kuvattuna. Myös isänmaallisia ja hengellisiä tekstejä on paljon kokoamassani aineistossa. Toisaalta eri aiheet esiintyvät usein runoissa yhtä aikaa ja tästä syystä niitä on ollut vaikea lokeroida tarkasti aiheen mukaan. Sisällöltään Hellénin runot ovat mielestäni aikansa kuvia niin arvojen ja ihanteiden kuin elinolosuhteidenkin näkökulmasta. Muutamissa aineistoni lauluissa on Immi Hellén merkitty runon suomentajaksi. Näitä ovat esimerkiksi runot *Pieni paimen*, *Lasten riemut* sekä *Kellot kaikuu*. Kirjoitusasultaan runot ovat osin vanhahtavia nykykieleen verrattuna.

Yksi ehkä tunnetuimmista Hellénin runoon sävelletyistä lauluista alkaa sanoin ”Maan korvessa kulkevi lapsosen tie”. Havaintoni mukaan tämä laulu esiintyykin eri sovituksina niin vanhoissa kuin nuoremmissakin nuottilähteissä. Eräs huomionarvoinen seikka tämän runon sisältävien nuottien osalta on se, että se on pääsääntöisesti nuoteissa otsikoitu hieman harhaanjohtavasti nimellä *Suojelusenkeli*. Tutkiessani runoja, ”Maan korvessa kulkevi lapsosen tie” – sanoin alkava runo on Hellénin kirjoittamissa runokirjoissa nimellä *Enkeli ohjaa*. Perusteena tälle havainnolleni ovat Hellénin elinaikaiset runokirjat, joista tämä runo löytyy alkuperäisellä nimillään Hellénin kirjoittamana. Nämä runokirjat ovat *Lasten runoja 1* vuodelta 1898 sekä *Lasten runokirja* vuodelta 1930. Muutamissa aineistoni nuoteissa laulu on kuitenkin otsikoitu runon oikealla, alkuperäisellä nimellä *Enkeli ohjaa*.

Havaintoni mukaan Hellénillä on myös runo nimeltä *Suojelusenkeli*, joka alkaa sanoin ”Sä tunnut niin tutulta mulle, oi enkeli armahin...” (ks. Hellén 1898, 60). Tämä runo on aineistossani Juha Hakulisen ja Isabella Kotomäen säveltäminä lauluina. Molemmat sävellykset ovat 2000-luvulta.

”SUOJELUSENKELI”

*”Sä tunnut niin tutulta mulle, oi enkeli armahin!
Jos muistaisin missä ja milloin sun kasvojas katselin!”*

*Niin – kehtoni ääressä ennen sä herttaisa hymyilit,
ja unteni leikeissä luulen sä vienoinen väipähdit.*

*Oj, luonani vieläkin viivy valon heijastus otsallas,
ja taivasten riemuja anna mun katsella kasvoistas!”*

(Hellén 1898, 60.)

Immi Hellénin tuotannossa on paljon myös joulurunoja. Kokoamassani aineistossa on Hellénin jouluaiheisia runoja noin 30 kappaletta. Kuten muistakin Hellénin runoista, myös jouluiheisistä runoista löytyi sävellyksiä monen eri säveltäjän tekemänä ja erilaisiksi sovitetuksiksi sovitettuina. Aineistoni joululaulujen määrä on siis suurempi kuin joulurunojen määrä. Suurin osa näistä lauluista oli minulle ennestään aivan tuntemattomia. Havaintoni mukaan Hellénin jouluaiheiset runot ovat aiheeltaan selkeästi jouluisia, joskin myös muita Hellénin runoudesta tuttuja elementtejä niissä on nähtävissä. Usein joulun viettoon yhdistettyjä aiheita ovat joulu kotona rakkaiden kanssa, turvallinen lapsuus ja talvinen maalaismaisema. Usein myös kristillinen sanoma on osana joulurunojen sisältöä. Seuraavassa tarkemmin havaintojani jouluaiheisissa runoissa esiinnousevista aiheista:

Talvinen maisema ja talviset olosuhteet:

Jouluyö: "On maassa hanget puhtahat ja loistaa tähtein valo. Ja on kuin hymnit soisivat, kun kuiskii yössä salo..." (Hellén 1930, 106.)

Hän syntyy jälleen: "On hankein alla niityt ynnä pellot..." (Hellén 1930, 107.)

Jouluna: "... On talven viima jäinen..." (Hellén 1930, 104.)

Lapsuus ja joulu:

Kotia jouluksi: "... ja lapset ne riemusta hypähtää..." (Hellén 1930, 91.)

Siunattu jouluriemu: "... ja lapset juurella sen karkeloi, sen riemun vertaa toist' ei olla voi..." (Hellén 1930, 110.)

Kuuntelet lapsi: "... siintää silmähän ihmemaat, lapsen korvalla kuulla saat siipien suhinoita..." (Hellén 1993, 174.)

Jouluna: "... ja juhlavaattet yllä lapsiparvi karkeloi, ja juhlapöytään kyllä nyt äiti herkut toi." (Hellén 1930, 103.)

Joulun viettäminen kotona maaseudulla:

Jouluilтана: "... äiti joulupuuron keittää...", "Äänetönnä uinuu salo, ikkunoista hohtaa valo. Kuule, alta kurkihirren sopi hyminätä virren, jouluvirren ihanan, hartaan sointuisan." (Hellén 1930, 95.)

Kotia jouluksi: "... on vastassa maaseutu herttainen, on hanki jo peitteenä peltojen..." (Hellén 1930, 89.)

Kristilliset arvot ja joulun kristillinen sanoma, Jeesus-lapsen syntymä:

Betlehem: "... kylä köyhä pienoinen, rikas olit kerran vainen, kun sun seimees taivahainen syntyi piltti pienoinen..." (Hellén 1930, 99.)

Hän syntyy jälleen: "... Hän syntyy jälleen, lapsi taivahainen, taas riemukuorot korkeuden soi..." (Hellén 1930, 107.)

Jouluyön enkeli: "... Oi, äiti, nytkö hän meille saa, Hän seimen lapsi se rakkahin, jota kauan, kauan jo odotin?" (Hellén 1993, 164 - 165.)

Jouluilta: "Lapsilauma joulupuulla veisaa virttä riemusuulla. Juhlii seimen pyhää lasta, joka saapui taivahasta, tuli armolahjoineen heidän vieraakseen." (Hellén 1930, 95.)

Joulukirkossa käynti osana joulun viettoa, hevosajelut:

Joulukirkkoon: "... Aisakello helkkää, loistaa tähdet, kuu..." "Saivat paikan oman pitkään penkkihin, sytyttivät soman haarakynttelin...", "Ruuna, virsta vielä tepsuttele pois, tällä kirkkotiellä aina olla vois." (Hellén 1898, 44 - 45.)

Avuliaisuus, lähimmäisen auttaminen:

Jouluilta: "... siitä ilot saat sä paraat, muille iloa kun varaat. Niukkaa naapurissa lie, sinne kystä vie." (Hellén 1930, 95.)

Siunattu jouluriemu: "... Oi, tullos joulurauha sydämiin ja rintaan ihmislasten tahto hyvä..." (Hellén 1930, 110.)

Jouluna: "... käy kautta synkän salon nyt viestit veljeyden..." (Hellén 1930, 103.)

Elämä vaatimattomissa oloissa, ihanteena vaatimattomuus ja nöyryys:

Jouluilta: "Katsos tupaa pientä tuolla, synkän metsän laidan puolla..." (Hellén 1930, 95.)

Jouluyön enkeli: "Läpi ikkunaruudun jäätyneen minä katselen kodin köyhyyteen. Sen liedellä valkea kirkas on ja pöydällä iltanen koruton..." (Hellén 1993, 164.)

Ruonojen sisällössä kiteytyy vanhan ajan suomalainen joulun vietto kotona perheen kesken, talvisessa maalaismaisemassa. Havaintoni mukaan runoissa henkilöinä esillä ovat useimmiten äiti ja lapsi. Mielestäni yksi Hellénin tyyliä osuvimmin kuvaava jouluaiheinen runo on nimeltään *Joulu erämaan mökissä*. Laulu löytyy aineistostani Tuomas Erkkilän säveltämänä.

"JOULU ERÄMAAN MÖKISSÄ"

*"Yön kylmä tuuli ruutuun kolkuttaa, yön tumma silmä katsoo ikkunasta.
Vaan tuvassa on tyyntä, valoisaa, ei mikään häiri juhlatunnelmaa, mi nostaa
maasta vanhusta ja lasta.*

*On unhottunut raadanta ja työ. On unhottunut kaikki murhe mainen, niin
riemullisna joka sydän lyö, on suuri, ihmeellinen jouluyö, ja on kuin kuuluis kuiske taivahai-
nen.*

*Kas, Betlehemin kirkas tähtönen luo orren alle ikiloistettansa. Nyt käydään kera
öisten paimenten sen vastasyntynehen seimellen, Hän tarjoo taivaisia lahjojansa.*

*Oj, onnellinen koti, jossa näin se joulun lapsi otetahan vastaan. Hän johtaa halki
öisten pimeäin, Hän pyyhkii kyyneleitä kärsiväin ja suopi siunausta taivahastaan.”*

(Hellén 1930, 105.)

4.3 Aineiston dokumentointi

Lopetettuani aineiston keräämisen, pohdin, millaiseen muotoon järjestäisin kokoamani laulut. Jo aluperin oli selvää, että koottu aineisto tulisi osaksi opinnäytetyötä. Nyt laulut olivat vielä keräämisen jäljiltä mapeissa ja kansioissa lähdetietoineen sekä nuottikirjoissa. Miettiessäni sisältöjä suunnittelemiini esiintymisiin, laulut olivat vielä dokumentoimatta lopulliseen järjestykseensä. Pohdin laulujen järjestämiseksi monia eri vaihtoehtoja. Mietin, laatisinko listan runojen aiheen mukaan vai laittaisinko laulut säveltäjän nimen mukaan aakkosjärjestykseen. Nämä molemmat tavat osoittautuivat toimimattomiksi, koska:

RUNON AIHE - SÄVELTÄJÄ – LÄHDE

Suurin osa runoista oli vaikea rajata olemaan vain jotain tiettyä aihetta. Havaintoni mukaan yksi runo pitää sisällään usein monia eri aiheita, kuten lapsuus, koti, luonto ja vuodenajat. Näin ollen selvä rajanveto runojen sisällön suhteen tuntui vaikealta ja epäselvältä. Mielestäni selkeimmin oman aiheensa muodostavat jouluaiheiset runot.

SÄVELTÄJÄ – RUNON NIMI – LÄHDE

Luettelointi säveltäjän nimen mukaan ei ollut mielestäni toimiva ratkaisu, koska säveltäjätieto ei ole aineistossani ”olennaisin tieto”. Mielestäni näin tehden luettelo olisi epäselvä ja vaikealukuinen pitkänä listana. Etsinhän lauluja nimenomaan runojen ja runoilijan perusteella.

RUNON NIMI – SÄVELTÄJÄ – LÄHDE

Päädyin dokumentoimaan laulut *runon nimen mukaan aakkosjärjestykseen*. Näin luettelo saisi selkeän muodon ja mielestäni tässä säilyy parhaiten yhteys tekstilähtöiseen näkökulmaan: ovathan laulujen tekstit kaikki saman kirjoittajan tekemiä. Olenhan myös työn pedagogisen osuudessa suunnitellessani konserttien sisältöjä tehnyt valintoja nimenomaan tekstilähtöisesti eri aiheiden mukaan.

Laadin luetteloon erikseen oman osion moniäänisistä lauluista kuorojen ja lauluryhmien tarpeisiin. Erittelin laulujen sovitukset merkitsemällä laulun tietojen yhteyteen merkinnän äänityypeistä, joille sovitus on tehty. Esimerkiksi "SATB" eli sopraano, altto, tenori, basso tai "SSA" eli sopraano 1, sopraano 2, altto. Ajatuksenani tässä oli tehdä helpoksi moniäänisistä sovituksista mahdollisesti kiinnostunutta näkemään suoraan, mille kokoonpanolle sovitus on tehty. Muutaman moniäänisen laulun kohdalle olen lisänyt tiedon laulun sovittajasta. Tämä tekee nuotin löytämisen helpommaksi nuottien lähdeluettelosta, koska osassa nuottilähteistä oli muutoin puutteellisesti tietoja saatavana. Muutamasta aineistoni nuotin tiedosta puuttuu esimerkiksi vuosiluku tai sivunnumero. Näissä tapauksissa kyseisiä tietoja ei lähdekirjoista löytynyt. Laululuettelo sai tässä työssä nähtävillä olevan muotonsa loppukesällä 2019. Luetteloimieni laulujen lähdetiedot järjestin aakkosjärjestykseen joulukuun 2019 aikana. Aineisto lähdetietoineen on opinnäytetyön liitteenä (LIITE 1).

5 KEHITTÄMISTYÖN PEDAGOGINEN OSUUS OPETUSTYÖSSÄ

5.1 Idea laulujen käyttämiseksi kansalaisopiston laulunopetuksessa

Oma työnkuvani musiikinopetuksen parissa on hieman vaihdellut vuosien aikana. Pääasiassa työni on ollut laulunopetusta niin yksilö- kuin ryhmäopetuksenkin muodossa. Olen saanut työskennellä useissa organisaatioissa eri-ikäisten oppilaiden kanssa ja olen voinut vaikuttaa työssäni opetuksen sisältöön paljonkin opetussuunnitelman sisällä. Tässä kehittämistyössä käytin kokoamaani aineistoa ohjelmistona kansalaisopiston laulunopetuksen yksilö- ja ryhmäopetuksessa. Laulupedagogina kiinnitin huomiota erityisesti Hellénin runojen aiheisiin. Niihin perustuen suunnittelin teemakohtaisia ohjelmakokonaisuuksia.

Opetussuunnitelma ohjaa toimintaani opettajana. Oppilaitos, jossa toteutin opinnäytetyöni pedagogisen osuuden, määrittelee opetussuunnitelmassaan musiikinopetuksen toimintamallia ja -tavoitteita sekä pedagogisen toiminnan perusteita muun muassa seuraavasti:

Kuopion kansalaisopisto tarjoaa monipuolisen, matalan kynnyksen harrastamismahdollisuuden niin aloittelijille kuin aiemmin musiikkia harrastaneille. Opetuksessa pyritään ottamaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet ja henkilökohtaiset oppimisen tavoitteet. Musiikinopetus etenee huomioiden kunkin oppilaan lähtökohdat ja opettaja tukee oppilasta harrastamisen tavoitteissa. Opetuksen tavoitteina voidaan mainita muun muassa soitto- ja laulutekniikan oppiminen, instrumentin hallinta, itsensä ilmaiseminen, eri musiikkityylien tuntemus ja esiintymiset. Musiikin harrastaminen tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden oman musiikillisen tietämyksen laajentamiseen. Opetuksen kohderyhminä ovat työikäiset aikuiset, seniorit ja lapset. Harrastaminen ja musiikin oppiminen pohjautuu vapaaehtoisuuteen eikä pääsykokeita opiston kursseille ole, lukuun ottamatta muutamia opiston kuoroja. Monipuolinen musiikkikurssien tarjonta täydentää opiston alueen kulttuuritarjontaa ja musiikkielämää. Se tarjoaa mahdollisuuden opiskelulle, esiintymisille sekä konserttien seuramiselle opiston laajalla toiminta-alueella. Kansalaisopisto pyrkii luomaan hyvinvointia ja oppimisen elämyksiä sekä edistämään ja vaalimaan eri musiikkityylejä ja -kulttuureja, suomalaista kulttuuria unohtamatta. (Kuopion kansalaisopisto, musiikin opetussuunnitelma 2018, 2 - 3.)

Opinnäytetyöni aiheen ja sen toteuttamismahdollisuuksien monipuolisuus tarjosivat minulle opettajana mielekkään pedagogisen haasteen. Sain ammentaa kokoamani aineiston lauluista parhaaksi näkemiäni ohjelmakokonaisuuksia tehtäviksi laulun harrastajaryhmien kanssa. Koen myös toteuttaneeni tässä projektissa varsin hyvin myös opetussuunnitelmamme toimintalinjausta. Tekstien moninaiset aiheet, laulujen kauniit melodiat, eri harrastajaryhmät sekä maantieteellisestikin laajalti oleva työkenttä mahdollistivat monenlaiset

esiintymiset toteutettaviksi opiston eri alueilla. Tavoittelin tällä opetusteemalla myös kotimaisen laulumusiikin ja vanhan runouden tutuksi tekemistä laulunharrastajille. Toivoin voin tehdä opinnäytetyön pedagogista osuutta jakaen tätä aihetta opetustyössä eri ajankohtiin, tapahtumiin ja opiston maantieteellisiin alueisiin. Oli aika kokeilla lauluja opetustyössä.

Ajattelen, että opetuksen sisältö pohjautuu pitkälti opettajan pedagogiseen näkemykseen ja ideoihin opetussuunnitelman sisällä. Vuosien opetuskokemuksella laulamisen parissa pystyin pian havaitsemaan, että lauluissa on paljon sopivaa ohjelmistoa laulunopetuksen tarpeisiin niin musiikillisesti kuin sisällöllisestikin. Monen vuoden yhteistyö useiden harrastajien ja harrastajaryhmien kanssa vahvistivat käsitystäni siitä, että aineistosta löytyy paljon sopivaa laulettavaa. Pystyin heti päättelemään nuotin perusteella, mitkä lauluista voisivat sopia millekin ryhmälle tai laulajalle. Ajan mittaan, kerättyäni aineistoa lisää nousi mieleeni ideoita laulujen käyttämiseksi.

Ideoidessani esiintymisiä halusin tehdä edes pieneltä osin yhteistyötä oppilaitoksemme ulkopuolisten tahojen kanssa. Tämä yhteistyö tarkoittaisi esiintymistä jossain opistomme ulkopuolisessa paikassa tai tapahtumassa. Tämä on mielestäni merkittävää opiston toiminnan näkyvyyden kannalta. Oppilaitoksena olemme kansalaisia varten ja ajattelen, että taidetta kannattaa viedä monipuolisesti eri paikkoihin kuultavaksi ja nähtäväksi. Voin opettajana ottaa tämän huomioon ja tehdä työssäni valintoja tämän asian edistämiseksi. Voin viedä kulttuuria esimerkiksi laitoksiin, joista ihmiset eivät pääse itse lähtemään konsertteihin tai muihin kulttuuritapahtumiin. Tällä ajatuksella suunnittelin esiintymisen Immi Hellénin lapsuusaiheisiin runoihin sävelletyistä lauluista. Kävimme esittämässä tämän ohjelmakokonaisuuden eräessä palvelutalossa minun ja yksinlauluharrastajien yhteistyönä keväällä 2019. Mielestäni tällainen toiminta on omiaan lisäämään vapaan sivistystyön parissa tehtävän kulttuurin näkyvyyttä.

5.2 Esiintymiset ja konsertit runoaiheittain opetustyön teemana

Kun nuottimateriaalia alkoi kertyä, alkoi samalla mielessäni hahmottua erilaiset toteutusvaihtoehdot ja -mahdollisuudet esiintymisten suhteen. Kokoamani aineisto ja erityisesti runojen aiheisällöt ohjasivat valintojani pedagogisen osuuden ideoinnissa. Ajattelin, että samanaiheisista runoista voisi muodostaa ohjelman jossain aiheeseen sopivassa yhteydessä. Siitä tulikin opinnäytetyöni pedagogisen osuuden johtoajatus: suunnittelisin kaikki tulevat ohjelmakokonaisuudet runoaiheittain.

Opetustyö ja esiintymiset Hellénin laulujen parissa sijoittuivat ajalle huhtikuu 2018 - huhtikuu 2019. Yhtä esiintymistä lukuun ottamatta nämä kaikki tapahtumat toteutettiin lukuvuoden 2018 - 2019 aikana. Tämä lukuvuosi oli myös ensimmäinen opintovuoteni taidepedagogiikan koulutusohjelmassa. Opinnäytetyön aikataulutusta ajatellen tavoitteenani oli tehdä työn pedagoginen osuus opintojen ensimmäisen lukuvuoden aikana.

Hellénin runoihin sävellettyjen laulujen esittäjiksi valikoituivat sillä hetkellä oppilainani olevia laulun harrastajia, kuten yksinlaulajia, ikäihmisten lauluryhmä sekä johtamani naiskuoro. Kaikkia näitä erilaisin yhdistelmin opiston eri alueilta. Joissakin ryhmissä valmimme ohjelmaa syyslukukaudelle, joissakin ryhmissä joulukuun tai kevätlukukauden päätteeksi. Kokemuksesta tiesin, että opetuskausi tulisi menemään nopeasti ja tästä syystä mietin monia asioita mahdollisimman valmiiksi ennen opetuskausien alkua. Näin pääsimme harjoittelemaan lauluja pian opetuksen käynnistyessä. Käytin aiheen parissa enintään yhden lukukauden/opetusryhmä, joidenkin pienten ohjelmakokonaisuuksien kanssa lyhyemmänkin aikaa. Halusin, että tämä aihe käsitellään tiiviinä kokonaisuutena, jonka parissa työskentelimme vain määrätyn ajan. Olen ottanut opinnäytetyöhöni mukaan jo ennen opinnäytetyön varsinaista aloittamista tehdyn konsertin *Luonnonkirjaa lukemassa* (LIITE 2). Tästä kevät- ja kesäaiheisia Immi Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja sisältäneestä konsertistahan idea perehtyä aiheeseen tarkemmin lähti alun perin liikkeelle.

Joissain tilaisuuksista emme olleet oppilaiden kanssa ainoat esiintyjät, vaan osana ohjelmakokonaisuutta esittäen Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja tilaisuuden tai juhlan aihe huomioon ottaen. Tällaisia olivat mm. omatoimikirjaston avajaiset ja Kallaveden seurakunnan seurakuntalaisilleen järjestämä syntymäpäiväjuhla. Näissä tilaisuuksissa oli siis muidenkin esittämää ohjelmaa järjestävän tahon puolesta. Suurin osa esiintymisistä kuitenkin muotoutui kokonaan oppilaitteni konserteiksi, joissa itse toimin juontajana, kuoronjohtajana tai pianistina. Esiintymispaikkojamme olivat seurakuntakoti, kirjasto, kauppakeskukset, kirkko ja palvelutalo. Näihin yhteistyökuvioihin linkittyvät tilanteen mukaan myös Martat, seurakunnan työntekijöitä, kirjaston henkilökuntaa ja kaupunkimme kauppakeskusten toiminnasta vastaavia henkilöitä.

Sain toteutettua esiintymiset asettamani aikataulutavoitteen puitteissa eli reilun lukuvuoden aikana. Ajankäytön resurssit määrittivät työn pedagogisen osuuden lopullista muotoa ja määrää. Lopulta Hellén-aiheisia esiintymisiä valmistui kaikkiaan kuusi erilaista. Useaan näistä ohjelmakokonaisuuksista valitsin mukaan myös lausuttuja runoja Hellénin tuotannosta. Näin siksi, että mielestäni ne auttoivat tarinan etenemisessä ja ohjelmasisällön kuljettamisessa laulusta toiseen. Seuraavassa tiivistetysti tapahtumat aiheineen:

1. Luonnonkirjaa lukemassa. Konsertti Karttulan kirjastolla yhteistyössä Karttulan Marttojen kanssa 4/2018. Yksinlaulajat.
Aihe: Kevät- ja kesäaiheiset laulut ja runot.
2. Yhteissyntymäpäiväjuhla yhteistyössä Kallaveden srk:n kanssa 9/2018. Ikäihmisten lauluryhmä.
Aihe: Hengelliset laulut.
3. Omatoimikirjaston avajaiset yhteistyössä Karttulan kirjaston henkilökunnan kanssa 10/2018. Yksinlaulaja ja ikäihmisten lauluryhmä.
Aihe: Syksy-, työ-, ja kouluaiheiset laulut ja runot.
4. Jouluinen PopUp joulukadun avajaisissa Kuopion kauppakeskuksissa 11/2018. Naiskuoro. Kolme esitystä samana päivänä.
Aihe: Jouluaiheiset laulut.
5. Joulukirkkoon. Konsertti Karttulan kirkossa 12/2018. Yksinlaulaja, ikäihmisten lauluryhmä ja naiskuoro.
Aihe: Jouluaiheiset laulut ja runot.
6. Kutsuu satujen saari. Konsertti Nilsiässä palvelutalossa 4/2019. Yksinlaulajat.
Aihe: Lapsuusaiheiset laulut ja runot eri vuodenaikoihin.

Opinnäytetyöni liitteessä on nähtävillä aikajärjestyksessä tilaisuuksien mainokset (LIITE 2). Tilaisuuksien eri luonteista johtuen kaikista valmistamistamme esiintymisistä ei ole kirjoitettua tai yleisölle jaettua ohjelmaa. Kaikki esiintymiset olivat julkisia tilaisuuksia. Kuitenkaan liitteenä olevista konserttiohjelmista ei käy ilmi yksittäisten ihmisten nimiä. Olen muokannut konserttiohjelmissa olleita nimitietoja jälkepäin merkitsemällä esiintyjän kohdalle vain esimerkiksi "yksinlaulu", "lauluryhmä" tai "naiskuoro".

Opinnäytetyöni prosessissa nousi jouluaihe minulle henkilökohtaisesti tärkeäksi siitä syystä, että löysin yllätyksekseni paljon jouluaiheisiin runoihin sävellettyjä lauluja. Ihastuin todella näihin lauluihin. Kokoamassani aineistossa on kolmisenkymmentä jouluaiheista runoa. Joululauluja on kuitenkin reilusti tätä enemmän, koska samasta runosta löytyi eri säveltäjien tekemiä sävellyksiä ja sovituksia. Toisin kuin monet Hellénin runoista, jouluaiheiset runot olivat mielestäni helppo hahmottaa selkeästi omaksi aiheekseen. Kerron opettajan näkökulmasta joulukonsertin valmistelusta, käytännönjärjestelyistä ja pedagogisesta työstä laulujen parissa.

5.3 Joulukonsertti

5.3.1 Valmisteleva työ

Halusin suunnitella Immi Hellénin jouluaiheisiin runoihin sävelletyistä lauluista oman kokonaisen konsertin. Olinhan etsintätöni myötä löytänyt paljon hienoa joululauluja, joita en haluaisi jättää kokeilematta opetusmateriaalina. Musiikilliset ja sisällölliset asiat huomioon ottaen näin joululauluissa potentiaalia oppilaitteni lauluohjelmistoksi. Lisäksi jouluaiheista materiaalia oli niinkin runsaasti, että niistä saisi aikaiseksi kokonaisen konsertin.

Hahmottelin loppukesästä 2018 ennen syksyn opetuskauden alkamista tämän joulukonsertti-idean toteuttamisen vaihtoehtoja. Tässä suunnittelussa oli otettava huomioon oppilaat ja oppilasryhmät. Pohdin vaihtoehtoja oppilasryhmieni välillä. Missä konsertin voisi järjestää ja saisinko jonkin hyvän tilan käyttöömmekö? Oli selvää, että esiintymisen ajankohta täytyi sijoittaa syyslukukauden lopulle jo yksinkertaisesti siitä syystä, että tulisimme tarvitsemaan käytettävissä olevat oppituntimme näiden laulujen harjoitteluun. Ja näin syyslukukauden päättyessä olisimme aiheeseen sopivasti juuri lähellä joulua.

Toivoin voivani tehdä joulukonsertista monipuolisen kokonaisuuden. Suurin osa aineistosta oli yksinlauluja, mutta aineistossa oli myös jouluista materiaalia naiskuorolle. Selatessani joulumateriaalia päädyin siihen, että tulen ottamaan tämän aiheen syksyn 2018 opetustunneksi eräällä opistomme maaseutualueella. Esiintyjiksi suunnittelin laulujen perusteella yksinlaulajia, ikäihmisten lauluryhmää sekä johtamaani naiskuoroa.

Jouluaiheisten laulujen sisällön perusteella toivoin esiintymispaikaksemme järjestyvän alueen kirkon. Kyseinen kirkko olikin minulle jo ennestään tuttu paikka ja kokemukseni mukaan tila on akustiikaltaan hyvä laulumusiikin esittämiseen. Tilassa olisi myös valmiiksi piano, jota tarvitsen laulujen säestämiseen. Hoidin järjestelyt kirkon varaamiseksi yhteistyössä seurakunnan henkilökunnan kanssa. Sovimme myös kaikista tilan käyttöön liittyvistä käytännönjärjestelyistä. Esiintymispaikkana kirkko ja Hellénin joululauluissa esiintyvä hengellinen joulun sanoma olivat harkintani mukaan sopuisuinen ja yhteensopiva yhdistelmä. Mielestäni tässä toteutui jotain, mikä kuvastaa jo runoilijan elämäntyössään välittämiä arvoja.

5.3.2 Pedagoginen työ joululaulujen parissa

Kokemukseni mukaan vapaan sivistystyön oppilaitoksessa oppilaat tulevat hyvin moninaisista musiikin harrastamisen taustoista ja tavoitteet laulunharrastamisen suhteen ovat mo-

ninaiset. Työssäni opettajana tämä merkitsee oppilaan yksilöllistä kohtaamista hänen osaamisensa taso ja laulamisen tavoitteet huomioon ottaen. Koen, että laulunopettajana tehtävänäni on johdatella oppilas tutustumaan omaan ääneensä instrumenttina sekä lisäämään tietouttaan ja osaamistaan eri musiikkityyleistä. Myös tämä, Hellénin runohin sävelletyt laulut opetuksen teemana, palveli mielestäni omalta osaltaan hyvin tätä ajatusta. Lisäksi laulujen harjoitteluun esiintymisiä varten loisi harjoitteluunne tavoitteellisuutta. Halusin tarjota oppilaille mahdollisuuden perehtyä pienimuotoisesti tähän aiheeseen harjoittamalla suurimmaksi osaksi ennestään tuntematonta lauluohjelmistoa.

Joulukonserttia suunnitellessani aloin käydä systemaattisesti läpi jouluaiheisia lauluja miettien yksinlauluoppilaitani, ikäihmisten lauluryhmää ja johtamaani naiskuoroa. Lauluvaihtoehtojen pohtiminen oli hidasta työtä. Lauluja mistä valita oli kohtalaisen paljon. Se mahdollisti erilaiset vaihtoehdot, mutta hetkittäin podin ”runsauden pulaa”. Tehtävää helpotti kuitenkin se, että suurin osa oppilaista olivat minulle jo ennestään tuttuja ja näin pystyin päättämään jo nuotista, mitä laulua voisin tarjota kenellekin laulettavaksi. Myös vuosien laulunopettajakokemuksen tuoma ”hiljainen tieto” ohjasi minua valintojen tekemisessä. Uskon, että aivan kokemattomana opettajana olisi lauluvalintojen tekeminen ollut vaikeampaa. Syyslukukauden alkaessa esitin ideani joulukonsertista oppilaille. Saimme harjoittelun laulujen parissa hyvin käyntiin ja alkoi näyttämään siltä, että saamme konsertin aikaiseksi.

Työssäni laulunopettajana teen lauluvalintoja oppilaskohtaisesti ja monen eri perusteen summana. Myös laulun ryhmäopetuksessa punnitsen jatkuvasti laulujen vaikeustasoa suhteessa ryhmään. Koen, että niin yksilöoppilaan kuin ryhmänkin edistymisen kannalta on tärkeää, että ohjelmisto tarjoaa sopivassa määrin haastetta olematta kuitenkaan liian vaikeaa. Tämä edistää oppimista mielekkäällä tavalla. Kuin yleisestikin työssäni laulunopettajana, niin myös pohtiessani joulukonsertin lauluvalintoja kiinnitin huomiota laulujen vaikeustason.

Valitessani lauluja ryhmien laulettaviksi, valitsin ikäihmisten lauluryhmälle yksiäänisen, Lauri Parviaisen säveltämän laulun nimeltään *Siunattu jouluriemu*. Lauluryhmän tuntien ajattelin tämän laulun olevan ambitukseltaan ja sisällöltään heille sopiva. Laulun teksti käsittelee joulua ja joulunviettoa ikaikaisena juhlana, joka toistuu aina sukupolvelta toiselle. Laulu oli kaikille ryhmän laulajista ennestään tuntematon.

Naiskuoron lauluiksi valitsin kaksiaäänisiä joululaulusovituksia. Lisäksi lauloimme yksiäänisen laulun, jonka halusin toteuttaa kaanonina. Harkintani mukaan laulujen sovitukset olivat sopivat kuoron laulajamäärään nähden. Pyrin kiinnittämään huomiota tekstien monipuolisuus-

teen niin, että lauluissa kuvattaisi joulua eri tavoin. Lauluiksi valikoituivat Väinö Hannikaisen säveltämä *Betlehem*, Ahti Sonnisen säveltämä *Hän syntyy jälleen*, sekä *Aisakello*, joka on suomalainen kansansävelmä Hellénin runoon. Musiikillisten asioiden näkökulmasta laulut olivat naiskuorolle helpohkoja, joskaan eivät ennestään tuttuja lauluja. Harjoittelumme edetessä käytimmekin paljon aikaa laulujen ilmeikkyyden aikaan saamiseksi eri nyanssein. Kuorolaiset harjoittelivat kaikki laulut ulkoa konserttia varten.

Yksinlaulajien lauluvalintoja tehdessäni pohdin laulujen sopivuutta oppilaskohtaisesti määritellen lauluista muun muassa melodian laajuutta ja intervallihyppyjä. Myös tekstin sisällön sopivuus suhteessa oppilaan ikään ja sukupuoleen oli mielestäni tärkeää ottaa huomioon. Kahden laulajan kohdalla halusin ottaa joulukonserttiin laulun, joka oli löytämässäni nuorteissa sovitettu ainoastaan duetoiksi. Yksiäänistä versiota näistä lauluista ei ainakaan tähän aineistoon löytynyt. Näistä kahdesta laulusta otin siis vain melodian laulettavaksi. Lisäksi hieman nostin tai laskin muutamien laulujen sävellajia, jos se oli oppilaan äänelle eduksi. Pääpiirteissään voin linjata, että laajimman ambituksen laulut valikoituivat pitkään harrastaneille laulajille. Heillä oli usein paremmat äänelliset valmiudet laulaa laajahkon ambituksen sisältäviä lauluja sekä hallita melodian suuriakin intervallihyppyjä. Seuraavassa taulukossa on kuvausta joulukonserttia varten tekemistäni ryhmä- ja oppilaskohtaisista lauluvalinnoista (Taulukko 1).

LAULU	MELODIAN AMBITUS	OPPILAAN ÄÄNIALA	TEKSTIN SISÄLTÖ	OPPILAAN SUKUPUOLI, IKÄ	LAULUN ESITTÄJÄ
L. Parviainen: On joulu	b-c2	mezzosopraano	Joulun odotus, joulun viettoon valmistautuminen ja rauhoittuminen	nainen, aikuinen	yksinlaulaja, pianosäestys
J.N. Lahtinen: Kotia jouluksi	g-a1, trans. F-duurista C-duuriin	mezzosopraano / altto	Matka junalla ja hevoskyydillä lapsuudenkotiin joulun viettoon	nainen, aikuinen	yksinlaulaja, pianosäestys
J. Kahri: Betlehem	d1-b1, trans. H-mollista G-molliin	mezzosopraano / altto	Hengellinen, ensimmäisen joulun tapahtumat	nainen, aikuinen	yksinlaulaja, pianosäestys
E. Linnala: Jouluna	h-h1	baritoni	Valon juhla, seimen lapsi	mies, aikuinen	yksinlaulaja, pianosäestys
E. Linnala: Betlehem	b-b1	altto	Hengellinen, ensimmäisen joulun tapahtumat	nainen, aikuinen	yksinlaulaja, pianosäestys
U-K. Kontu: Jouluiltana	g-a1	mezzosopraano / altto	joulun vietto kotona vanhassa pirtissä, lähimmäisen auttaminen	nainen, aikuinen	yksinlaulaja, pianosäestys
A. Sonninen: Jouluyö	c1-c2, trans. G-duurista F-duuriin	mezzosopraano	Metsämökin ikkunasta loistava kodikas valo keskellä öistä talvimaismaa	nainen, aikuinen	yksinlaulaja, pianosäestys
L. Hostikka: Kuuntelet lapsi	d1-b1	äänen soinnin kirkkaus ja "vaaleus": sopraano	Jouluyön taika	tyttö, lapsi	yksinlaulaja, pianosäestys
R. Raala: Jouluyön enkeli	d1-d2	sopraano	Jouluenkeli seuraa ihmisten joulun viettoa pöhtien näkemiensä kotien yltäkyläisyyttä / köyhyyttä. Ilo joulun sanomasta.	nainen, aikuinen	yksinlaulaja, pianosäestys

LAULU	MELODIAN AMBI- TUS	SOVITUS	TEKSTIN SISÄLTÖ	LAULUN ESITTÄJÄ
L. Parviainen: Siun- nattu jouluriemu	b-c2	1-ääninen	Joulun pysyvä sa- noma sukupolvelta toiselle, ihmisten hyvä tahto	ikäihmisten laulu- ryhmä, piano- säestys
A. Sonninen: Hän syntyy jälleen	sopraanot: c1-b1 altot: c1-b1, trans. G-duurista F-duu- riin	2-ääninen	Talvinen maisema, ilo joulun sano- masta, joulun sano- man pysyvyys	naiskuoro, a cap- pella
V. Hannikainen: Betlehem	sopraanot: g1-d2 altot: a-h1	2-ääninen	Hengellinen, ensim- mäisen joulun ta- pahtumat	naiskuoro, a cap- pella
Suomalainen kan- sansäv.: Aisakello	sopraanot: c#1-a1 altot: c#1-a1	1-ääninen, kaanon	Hevosajelu talvi- sessa maalaismai- semassa	naiskuoro, a cap- pella
R. Raala: Joulukirk- koon	g-b1	1-ääninen	Matka joulukirk- koon hevoskyydillä	yhteislaulu, a cap- pella

Taulukko 1.

5.3.3 Muu työ konsertin valmistumiseksi

Suunnittelin konserttiin tulevien laulujen järjestystä vähitellen syksyn aikana oppitunneillamme esiin nousseiden ideoiden ja havaintojen perusteella. Pohdin moneen kertaan laulujen järjestystä ohjelmassa sekä mahdollisten lausuttujen runojen sisällyttämistä osaksi ohjelmaa. Havaitsin joululaulujen sisällöissä aiheita joulun odotuksesta jouluaaton ja -yön viettoon. Järjestin tekstit parhaani mukaan kronologiseen järjestykseen konserttiohjelmassa. Huomasin rakentavani konsertin ohjelmaa lopulliseen muotoonsa jälleen sisältölähtöisesti. Pyrin etsimään lausuttaviksi otteita runoista, jotka osaltaan kuljettaisivat ohjelman juonta eteenpäin. Näitä runoja lausuivat yksinlaulajat, tilanteesta riippuen, ennen tai jälkeen oman lauluesityksensä. Valmistauduin muutamissa kohdissa ohjelmaa kertomaan yleisölle joitain tietoja runoista, kuten esimerkiksi miltä vuodelta jonkin runon kerrotaan lähteissä olevan peräisin. Suunnitelmani mukaan naiskuoro esittäisi konsertin lopulla moniääniset laulunsa, ikään kuin summaten joulun tarinaa.

Halusin sisällyttää ohjelmaan myös yhteislaulun. Ajattelin, että sen olisi hyvä olla yleisölle tuttu laulu siksi, että se mahdollistaisi paremmin lauluun osallistumisen. Konsertin nimeäkin kantava *Joulukirkkoon* oli siksi mielestäni hyvä valinta yhteislauluksi. Runo sisältää peräti 14 säkeistöä (ks. Hellen 1898, 43 – 45) ja kokemukseni mukaan ne kaikki tulevat vain harvoin lauletuiksi. Yleisölle jaettavaan yhteislaulumonisteeseen halusinkin ottaa mukaan nämä kaikki säkeistöt. Ohjelman päättyessä yhteislauluun olisi kaikilla mahdollisuus osallistua konsertin viimeiseen ohjelmanumeroon. Toimin yhteislaulun esilaulajana kiertäen yleisön joukossa.

Suunnittelin ja tein itse konsertin mainoksen opistomme julistepohjaan, jossa näkyy muun muassa oppilaitoksemme nimi. Lisäsin julisteeseen maininnan yhteistyöstä sen alueseurakunnan kanssa, jonka kirkossa tilaisuus järjestettiin. Yleisesti kaikissa Hellén - aiheeseen liittyvissä tekemissäni mainoksissa pyrin kuvaamaan esityksen sisältöä ja aihetta värein ja kuvin. Joulukonserttijulisteessa tämä näkyi jouluisena kuvana ja punaisena tekstinä. Konserttimme mainostaminen tapahtui oppilaitoksemme toimesta sosiaalisen median kanavissa sekä julisteina ilmoitustaululla. Itse vein julistetta kaupungin muille ilmoitustauluille. Myös seurakunta tiedotti konsertista omissa tapahtumailmoituksissaan.

6 TULOKSET

Tämän kaksiosaisen kehittämistyöni ensimmäisenä tehtävänä oli selvittää, koota ja dokumentoida Immi Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja. Alkusysäyksen aiheen tarkemmalle tutkimiselle antoi kevätaiheisen lauluohjelmiston etsiminen opetustyötä varten. Eri aiheisia Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja löytyi paljon erityisesti vanhoista laulukirjoista ja osa lauluista olivat minulle jo ennestään tuttuja. Tiesin siis aineistoa olevan ainakin jossain määrin, mutta tarkempaa hypoteesia aineiston määrästä en voinut asettaa.

Kehittämistyöni toisena tehtävänä oli käyttää kokoamiani lauluja ohjelmistona kansalaisopiston laulunopetuksessa. Tämän kehittämistyöni pedagogisen osuuden toteutin siis osana opetustyötä. Karttuessaan aineisto ohjasi minua pedagogisen osuuden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Teemoittelin aineistoa runojen sisällön mukaan omiksi kokonaisuuksikseen ja valmistimme niistä esiintymisiä eri oppilasryhmien kanssa. Käyttäessäni teemoittain Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja halusin kokeilla näiden laulujen käytettävyyttä laulunopetuksen ohjelmistona. Lisäksi pohdin Hellénin runojen sisältöä ja tekstien käytettävyyttä laulunopetuksessa tässä ajassa. Tarkastelin tarkemmin jouluaiheisia runoja ja joulukonserttiin tekemiäni oppilas- ja ryhmäkohtaisia lauluvalintoja.

Opinnäytetyöni aineiston kerääminen lisäsi tietouttani kotimaisesta laulumusiikista Hellénin runoihin sävelletyn musiikin osalta. Opin tuntemaan paljon minulle ennestään tuntemattomia sävelmiä ja niistä tehtyjä sovituksia. Perehtyessäni aineistoon tutustuin myös moniin itselleni uusiin säveltäjänimiin. Samalla tutustuin kattavasti myös Hellénin runoihin. Kokoamani aineiston perusteella voin havaita lauluja sävelletyn paljon ja monipuolisesti eri aiheisista runoista. Työ kokoamani aineiston parissa toi täsmennystä laulujen nimiin. Kiinnitin huomioita laulujen nuotinnoksissa oleviin otsikoihin. Korjasin ne aineistooni vastaamaan runon alkuperäistä nimeä. Usein kohdalleni tullut esimerkki tästä oli *Enkeli ohjaa* – runoon sävelletty laulu, joka nuoteissa oli usein nimetty harhaanjohtavasti *Suojelusenkeli*. Myös runo *Lasten riemut* oli nuoteissa otsikoitu vain runon alkusanoin ”Kun henkii kesätuulet”. Aineistossani tätä laulua ei siis löytynyt lainkaan otsikoituna runon alkuperäisellä nimellä.

Tämän aineiston valossa Immi Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja löytyi paljon vanhoista laulukirjoista, kuten 1900-luvun alkuvuosikymmenten koululaulukirjoista. Kootuissa lauluissa suurin osa on yksiaänisiä lauluja, mutta sovituksia on myös erilaisille kuorokokoonpanoille. Aineiston suhteen merkityksellistä opinnäytetyössäni on laulutietojen dokumentointi yhdeksi kokonaisuudeksi. Tein sen paitsi omaa käyttöä varten, myös palvelemaan laulupedagogiikkaa yhteenkootun lauluohjelmiston muodossa. Olen tietoinen, että työni aiheen

rajaamisen vuoksi moni Immi Hellénin runoon sävelletty laulu jää tässä vielä mainitsematta. Tästä huolimatta lauluja on jo kohtalaisen paljon eri tilanteisiin palvelemaan kaikkia aiheesta kiinnostuneita. Analysoin kokoamani lauluja aineistolähtöisesti tehden aineiston dokumentoinnin runon nimen mukaan aakkosjärjestykseen. Kaiken kaikkiaan etsintätyö Hellénin runoihin sävellettyjen laulujen parissa tuotti tulosta kohtalaisen hyvin. Aineistosani lauluja on lähes 200 kappaletta.

Opinnäytetyöprosessin aikana havaitsin toistuvasti, että Immi Hellénin runoudessa nousee aiheesta riippumatta esiin arvot, joita Hellén halusi elämäntyöllään välittää. Nämä arvot ovat perinteisiä arvoja, jotka kuvastavat hyvin aikansa yhteiskuntaa ja yleisiä ihanteita. Isänmaallisuus, kristilliset arvot ja perhekeskeisyys perinteisine sukupuolirooleineen näkyvät runoudessa. Luonto ja kaiken elämän kunnioittaminen ovat runojen tärkeitä teemoja. Ihanteina kuvastuvat lähimmäisen auttaminen, nöyryys, vaatimattomuus ja pyrkimys hyvään. Nämä ihanteet värittävät kuvausta muun muassa lapsuudesta ja äitiydestä.

Runot kuvastavat aikansa elämänmenoa ja sitä on haluttu kuvata Hellénin runoissa ihanteisimmillaan. Pääsääntöisesti tekstit eivät ole sukupuoleen sidottuja. Näin ne ovat lauluohjelmiston näkökulmasta ”monikäyttöisiä” tässäkin mielessä. Ne soveltuvat niin miesten, naisten kuin lasten laulettaviksi. Tekstien monipuolisuus luo aineiston monet käyttömahdollisuudet, toisin sanoen aineistosta voi löytää lauluja moniin eri tilanteisiin.

Kautta koko opinnäytetyön prosessin, havaitsin näiden laulujen olevan oikein käyttökelpoisia laulunopetuksen ohjelmistona. Kokoamani aineiston valossa lauluissa on nähtävissä monipuolisesti eri vaikeustasoa olevia melodioita. Myös moninaisuus melodioiden ”luonteessa” hitaista vilkkaisiin oli nähtävissä aineistoni lauluissa. Erot laulujen musiikillisissa asioissa näkyivät erityisesti melodian ambituksessa ja intervallihyppyjen laajuudessa. Ambituksen suhteen laulut tarjosivat runsaasti vaihtoehtoja niin vasta-alkajille kuin osaamisessaan jo pidemmälle edenneille laulajille. Nämä tulokset tulivat esille koko aineistossa, mutta laulujen käytettävyyttä analysoin erityisesti jouluaiheisten laulujen kohdalla. Aineistoni joululaulut osoittivat, kuinka paljon hienoja kotimaisia joululauluja onkaan olemassa yleisesti tutuimpien joululaulujen lisäksi. Aineistooni kerätyt joululaulut ehkä vain ovat jääneet ajan kuluessa unohduksiin ja siksi useimmille tuntemattomiksi.

Opetustyöni näkökulmasta opinnäytetyön pedagoginen osuus oli paitsi mielenkiintoinen, myös haastava projekti. Kokoamaani aineistoon perustuva esiintymisten suunnittelu runoaiheiden mukaan vaati minulta paljon itsenäistä pedagogista työtä. Teemoittelu tuntui sopivalta tavalta soveltaa aineistoa sisällön mukaan ja laulujen runsas määrä tarjosi siihen hyvät mahdollisuudet. Koen tämän toimintatavan osaltaan kehittäneen kykyäni opetuksen si-

sällön suunnittelussa ja moniulotteisten kokonaisuuksien hallinnassa. Oppilas- ja ryhmäkohdattaiset lauluvalinnat suhteutettuna sen hetkiseen osaamisen tasoon ja ohjelmakokonaisuuksien luominen teemoittain eri runoaiheista vaativat kykyä hallita monia ”liikkuvia osia”. Minun täytyi ottaa huomioon monia seikkoja, kuten esiintymisen aihe ja ajankohta sekä opiskelijat, laulut ja harjoittelu-aikataulu. Huomioon ottaen ajankäytön rajallisuuden opetuksessa ja opinnäytetyön tekemisessä, koen onnistuneeni suunnitelmissa varsin hyvin. Alun perin mielessäni itä ajatus lauluhetken järjestämisestä päiväkotikäisille lapsille. Tämä oli tarkoitus tehdä yhdessä muutaman yksinlaulajan kanssa. Tämä kuitenkin jäi aikataulusyistä toteutumatta.

7 POHDINTA

”Immi Hellénin runoihin sävelletyt laulut ja niiden käyttö ohjelmistona kansalaisopiston laulunopetuksessa”. Kuinka tästä aiheesta syntyi opinnäytetyö taidepedagogiikan koulutusohjelmassa vuonna 2020?

Muutammat Immi Hellénin runoihin sävelletyt laulut ovat minulle jo lapsuudesta tuttuja. Samoin useat sukupolvet ovat oppineet tuntemaan Hellénin nimen ja runoja siksi, että ne ovat tulleet tutuiksi juuri laulujen muodossa. Oma kiinnostukseni selvittää tätä asiaa tarkemmin on peräisin muutaman vuoden takaa työelämästä. Kiinnostuin tästä aiheesta etsiessäni lauluoppilailleni kevät- ja kesäaiheista lauluohjelmistoa. Havaitsin laulukirjoissa olevan paljon eri aiheisia Hellénin runoihin sävelletyjä lauluja. Halusin perehtyä aiheeseen tarkemmin.

Kun tästä aiheesta tuli opinnäytetyön aihe, perehdyin Immi Hellénin elämäntyöhön lukiella hänestä kertovaa kirjallisuutta. Opinnäytetyöni ensisijaisena tehtävänä oli koota ja dokumentoida Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja. Perehtyessäni kehittämistyön ensimmäiseen tehtävään tärkeinä johtolankoina toimivat nimenomaan Hellénin runot. Työ aineiston kokoamisen parissa oli minulle ”opintomatka” tiedonhakuun. Etsiessäni lauluja ymmärsin tiedon laajuuden ja hajanaisuuden. Kokoamani aineiston valossa pystyin kuitenkin muodostamaan jo jonkinlaisen käsityksen siitä, mistä Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja todennäköisimmin löytyy. Dokumentoin laulut yhdeksi kokonaisuudeksi kertomaan, mitä tulosta laulujen etsiminen ja kokoaminen tuotti.

Opinnäytetyöni pedagoginen osuus haastoi kykyäni koota aineistosta mahdollisimman hyviä ohjelmakokonaisuuksia. Prosessin läpivieminen vaati paljon pedagogista työtä. Harjoittelu, ohjelmien suunnittelu, esiintymisiin valmistautuminen ja järjestelyihin liittyvät asiat kehittivät minua pedagogina hallitsemaan moniulotteisia kokonaisuuksia. Hetkittäin kaiken yhteensovittaminen oli haastavaa. Koen kuitenkin saaneeni rohkeutta työni toteuttamistapoihin tästä pedagogisesta prosessista. Voin ehkä tulevaisuudessakin soveltaa samaa ideaa opetustyössä jonkin muun aiheen parissa. Tekemäni työ voi innostaa myös kollegoja soveltamaan samankaltaista toimintatapaa musiikin parissa. Kokoamani aineisto palvelee laulu-pedagogiikkaa oppilaitosmuodosta riippumatta. Aineistoni laulut käyvät ohjelmistoksi esimerkiksi musiikkiopistojen lauluopinnoissa. Kenties myös kuoronjohtajat löytävät moniäänisten laulujen joukosta kuoroilleen sopivaa ohjelmistoa. Tällä tavalla tekemäni työ palvelee työelämää niin omassa työympäristössäni kuin laajemminkin.

Opettajana pyrin tarjoamaan oppilaille jotain uutta, mikä lisää heidän osaamistaan musiikin parissa. Havaintoni mukaan aineistoni laulut olivat oppilaille lähes poikkeuksetta tuntemattomia. Opetuksen teemana Immi Hellénin runoihin sävelletyt laulut tarjosivat osallistuneille laulunharrastajille mahdollisuuden oppia tuntemaan vanhaa kotimaista lauluohjelmistoa. Ajattelen tämän opetusteeman osaltaan edistäneen laulunharrastajien musiikin tuntemista. Tekemäni kehittämistyö toteuttaa tältä osin työorganisaatiomme toimintamallia ja pedagogista linjausta.

Immi Hellénin runot ovat monella tapaa aikansa kuvia. Paitsi arvot, myös perinteiset roolit perheessä kuvastuvat runojen sisällössä. Runoissa kuvatut arkiset toimet ja työt kuvastavat aikansa elämänmenoa ja sitä on haluttu kuvata Hellénin runoissa ihanteisimmillaan. Luontoa ja elämää kunnioitetaan, ja toisille tahdotaan vain hyvää. Isänmaallisuus ja uskonto ovat tärkeitä arvoja. Aikanaan runot ovat olleet kasvatuksellisia ja niiden sisällöllä haluttiin ohjata lapsia elämässään hyviin valintoihin. Vaikka Hellén mielletään paljolti lastenrunoilijaksi, aiheeseen perehtymiseni perusteella voin todeta, että aiheet ja sisällöt ovat oikein hyvin soveltuvia myös aikuisille. Sisällön kuvaus tai kerronta ei mielestäni ole pelkkää lapsen maailmaa tai lapsen puhetta. Runojen näkökulmat ovat moninaiset, eivät yksinomaan kuvausta lapsen näkökulmasta.

Runoudessa esiin nousevat aiheet ovat olleet aikanaan vahvasti osa suomalaista yhteiskuntaa. Elämme nykyään kuitenkin monella tapaa erilaisessa yhteiskunnassa kuin Immi Hellénin elinaikana (1861–1937). Tänä päivänä esimerkiksi monikulttuurisuus on yhteiskunnassamme arkipäivää. Tämä on omiaan monipuolistamaan ihmisten näkemyksiä arvoista saman yhteiskunnan sisällä. Myös käsitys perheestä on tässä ajassa monimuotoisempi.

Ovatko Immi Hellénin runojen aiheet siis enää ajankohtaisia? Miksi näitä lauluja laulettaisi vielä tänä päivänä? Onko vanhoissa teksteissä suuria ristiriitoja verrattuna nykypäivän arvoihin? Oma näkemykseni on, että monet Hellénin runojen aiheet ovat edelleen hyvinkin ajankohtaisia. Luonto ja luonnon suojeleminen, ihmisten välinen yhteys sekä kodin ja läheisten merkitys eivät suinkaan ole mennyttä aikaa. Näiden asioiden merkityksen voisi nähdä jopa vahvistuneen tässä ajassa. Toki runot ovat osin vanhahtavia esimerkiksi arkisia toimia kuvatessa. Mielestäni Hellénin runot ovat kaiken kaikkiaan ajattomia ja aiheiltaan kestäviä ja siksi vieläkin ajankohtaisia.

Immi Hellénin joulurunnoissa kuvastuvat kodin lämpö ja läheisten ihmisten kanssa vietetyn ajan merkitys. Joulurunot kuvaavat mielestäni osuvasti suomalaista joulunvieton ydintä ja perinteitä vielä nykyäänkin. Näkemykseni on, että Hellénin joululaulut noudattavat sisällöl-

tään samaa linjaa kuin perinteiset, tutummat joululaulumme. En näe Hellénin runoihin sävellettyjen laulujen poikkeavan suomalaisille tutusta joululauluperinteestä. Joulun odotus ja valmistelut, jouluisesti koristeltu koti ja yhteinen aika läheisten kanssa ovat kautta aikain tuttuja teemoja joululauluissamme. Myös kristillinen sanoma on kestävä aihe joululaulujen sisällöissä. Aiheet ovat edelleen ajankohtaisia ollen osa suomalaista yhteiskuntaa ja joulunviettoperinnettä. En siis nähnyt ristiriitaa ottaa näitä lauluja harjoiteltaviksi kansalaisopiston laulunopetuksessa. Oppilaat osallistuvat harkintansa mukaan esiintymisiin ja laulettavaan ohjelmistoon oppilas saa halutessaan vaikuttaa, jos jonkin laulun sisältö ei kohtaa hänen omien arvojensa kanssa. Näissä tilanteissa katsomme yhdessä oppilaalle jotain muuta laulettavaa. Valmistellessani joulukonsertin ohjelmaa, ei lauluvalintojen sisällöissä ilmennyt kyseenalaistamista ainakaan tällä kertaa. Näissä teksteissä vanhimmat oppilaani saattoivat tunnelmoida nostagisissa tunnelmissa. Nuorimmille laulajille joulurunot kertoivat jotain vanhan ajan jouluista hevosajeluineen. Uskon harjoittelemiemme kauniiden joululaulujen jäävän elämään oppilaiden mieliin ja tulevan osaksi heidän joulunviettoaan muiden joululaulujen rinnalle.

Tämän työn tuloksiin vaikuttava tekijä on ensinnäkin aiheen rajaaminen, mikä näkyy aineiston osalta laulujen määrässä. Toisekseen pedagogisen osuuden tulokset muotoituivat opetustyön, oppilaiden ja runoaiheittain tehtyjen ohjelmakokonaisuuksien summana. Koko opinnäytetyön prosessi oli ”matka” Immi Hellénin elämäntyöhön, runoihin ja tältä osin kotimaiseen lauluohjelmistoon. Työ oli myös oppimisprosessi tiedonhankintaan ja aineiston osoittaman sisällön soveltamiseen. Kaikki työ aiheen parissa on osaltaan syventänyt käsitäni opetustyön ja taiteen käytäntöön soveltamisen mahdollisuuksista. Nämä seikat huomioon ottaen pidän opinnäytetyötäni merkityksellisenä taidepedagogiikan ja laulunopetuksen näkökulmasta. Voin nähdä opinnäytetyöni jatkumona Kaisa Hintikan opinnäytetyölle Immi Hellénin runoihin sävellettyjen laulujen parissa. Tekemiemme töiden näkökulmat ovat erilaiset, mutta huomaan monen asian olevan yhdenmukaista tekemissämme havainnoissa. Hellénin ajattomat ja viehättävät runot monine aiheineen elävät yhä ja kestävät aikaa.

Tekemäni kehittämistyö Immi Hellénin runoihin sävellettyjen laulujen parissa on vain pieni otos tästä laajasta aiheesta. On selvää, ettei tämä aihe ole tullut tekemälläni työllä valmiiksi ja moni sävelletty runo jäi vielä mainitsematta. Tällä erää tekemäni työn lopputulos näyttää tämän laajuisena ja sisältöisenä. Jo kootessani aineistoa olin tietoinen vielä monen laulun jäävän aineistoni ulkopuolelle. Eihän edes Hellénin kirjoittamista runojen määrästä ole tarkaa tietoa. On vaikeaa arvioida, kuinka paljon Immi Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja voisikaan vielä löytyä. Aiheen selvittämistä voisi kenties kehittää luomalla aineiston kartoittamiseen uusia keinoja ja näkökulmia. Jos Immi Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja

selvittäisin lisää, suuri kysymys olisi, kuinka ja mistä aineistoa kannattaisi lähteä selvittämään. Kuten olen opinnäytetyössäni todennut, Hellénin runoihin sävellettyjä lauluja on paljon juuri vanhoissa koulujen laulukirjoissa 1900-luvun alkuvuosikymmeniltä. Ehkä koululaulukirjojen systemaattinen selvittäminen ja läpikäyminen voisi kertoa aiheesta vielä jotain merkityksellistä. Tässä kehittämistyössä kaikki tuon ajan koululaulukirjat eivät suinkaan tulleet käsitellyiksi aineistoa kootessa. Samoin Hellénin runoihin tehdyt kuorosovitukset ja niiden määrä ovat mielenkiintoinen kysymys. Olen iloinen, jos tekemäni työ Immi Hellénin runoihin sävellettyjen laulujen parissa saa jonkin toisenkin laulun ja runouden ystävän innostumaan näistä kauniista lauluista.

Opinnäytetyöni valmistuessa elämme Suomessa ja muualla maailmassa poikkeuksellista aikaa. Koronaviruksen tuomat muutokset koulunkäyntiin, työhön ja koko yhteiskuntaan ravistelevat monia meille itsestäänselviä arkisia asioita. Olisiko nyt ajankohtaista ajatella läheisen ihmisen merkitystä ja lähimmäisen kohtaamista? Korostuuko Immi Hellénin runojen arvomaailma yhteiskunnassamme tällaisena aikana? Olisiko Hellénin korostamille arvoille nyt oikea hetki nousta näkyvämmiin esiin? Yhteisten hetkien merkitys ehkä kirkastuu poikkeavina aikoina.

Paluu tavalliseen arkeen odottanee meitä lähitulevaisuudessa. Luonnon herääminen kevääseen ja kesään, työ laulamisen parissa ja uuden oppiminen yhdessä musisoiden ovat kaikesta huolimatta tulevaisuuttamme. Jo aikanaan Immi Hellén tiesi tämän...

”... Kuolleita kuvat on kirjoissa muissa, henki täällä on kukissa, puissa. Luonnonkirjassa kuvat elää, ihmeen ihana sävel helää.”

Katkkelma runosta *Luonnonkirjaa lukemassa*. (Hellén 1930, 221.)

LÄHTEET

- ALANKO, A-L. 2007. *Kotiveräjällä. Immi Hellén ja kansalliset kasvatusaatteet*. Joensuu: Ilias.
- ALANKO, A-L. 2013. *Jalon kansan kasvattaja Immi Hellén*. Kustannusosakeyhtiö HAI.
- HELLÉN, I. 1898. *Lasten runoja 1*. Porvoo: Werner Södersröm.
- HELLÉN, I. 1930. *Lasten runokirja*. Helsinki: Valistus.
- HELLÉN, I. 1993. *Tarujen kultamaat. Lastenrunoja. 2.* painos. Hämeenlinna: Karisto.
- HINTIKKA, K. 2008. *Äiti leipoo hymyellen - Immi Hellénin lastenrunoihin sävellettyjä lauluja*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- HIRSJÄRVI, S., REMES, P. & SAJAVAARA, P. 2007. *Tutki ja kirjoita*. 13. painos. Helsinki: Tammi.
- JÄPPINEN, U. 1993. *Immi Hellén. 'Rakkauden paikan' runoilija*. Teoksessa: *Tarujen kultamaat. Lastenrunoja. 2.* painos. Hämeenlinna: Karisto.
- KANANEN, J. 2019. *Opinnäytetyön ja pro gradun pikaopas. Avain opinnäytetyön ja pro gradun kirjoittamiseen*. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- KOSONEN, E. 2011. *Kansakoulun lauluopetus 1960-luvulle saakka – perinteistä ammentäen, uudistuksia odottaen*. Teoksessa: LOUHIVUORI, J. (toim.) *Musiikkikasvatus. The Finnish Journal of Music Education FJME*. Nro 2. Vol. 14. Helsinki: 10-19.
- KUOPION KANSALAIPOISTON OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET. Musiikin opetussuunnitelma 2018. [viitattu 2019-12-11.] Saatavissa <https://peda.net/kuopio/kansalaisopisto/musiikki/mol>
- MERIKOSKI, I. (toim.) 1951. *Immi Hellén Runoja*. Helsinki: Valistus.
- NIKULAINEN, A. 2005. *Iäks muistiin jääneet. Immi Hellénin tarina*. Kuorevesi-Seura.

LIITE 1: LUETTELO HELLÉNIN RUNOIHIN SÄVELLETTYISTÄ LAULUISTA LÄHDETIETOINEEN

IMMI HELLÉNIN RUNOIHIN SÄVELLETTYJÄ LAULUJA

RUNO	SÄVELTÄJÄ	LÄHDE
A		
AAMURUKOUS	Heurlin, P. af (Karttunen (toim.) 1927, 184) Lahtinen, J. N. (Lahtinen (toim.) 1932, 18)	
AISAKELLO	Suomal. kansansäv. (Kallioranta, Kuparinen, Ollaranta & Tharmaratnam (toim.) 2008, 236) Suomal. kansansäv. (Hintikka 2008, 51)	
ALLA JOULUPUUN	Hannikainen, V. (Hakulinen (toim.) 2006, 59) Hannikainen, V. (Hintikka 2008, 56)	
ANNIN USKO	Nyberg, M. (Siukonen (toim.) 1933, 17) Nyberg, M. (Hintikka 2008, 58)	
B		
BETLEHEM	Kahri, J. (Hakulinen (toim.) 2006, 95) Parviainen, J. (Kojo (toim.) 1982, 34) Parviainen, J. (<i>Kauneimmat joululaulumme</i> 2004, 50) Linnala, E. (Parviainen 1951, 76) Linnala, E. (Kuusisto & Solanterä 1979, 96)	
E		
ENKELI OHJAA	Törnudd, A. (Törnudd (toim.) 1913, 20) Ingman, O. (Ingman (toim.) 1953, 2) Hannikainen, P. J. (Hintikka 2008, 60) Hannikainen, P. J. (Karttunen (toim.) 1927, 190)	
nuotissa "Suojelusenkeli"	Hannikainen, P. J. (Kosonen & Pajamo (toim.) 2009, 31)	
nuotissa "Suojelusenkeli"	Hannikainen, P. J. (Vuoristo (toim.) 1981, 68)	
nuotissa "Suojelusenkeli"	Hannikainen, P. J. (Hakulinen (toim.) 2015, 76) Hannikainen, P. J. (Kallioranta, Kuparinen, Ollaranta & Tharmaratnam (toim.) 2008, 184)	

ENSION MYLLY	Nyberg, M. (Nyberg & Hellén, 2)
H	
HEIKIN HUMMA	Nyberg, M. (Karttunen (toim.) 1927, 99) Nyberg, M. (Nyberg & Hellén, 22)
HEINÄPELLON PIENTAREELLA	Palmgren, S. (Hintikka 2008, 17)
HOHTAVA HANKENI	Raala, R. (Saraste (toim.) 2011, 68) Raala, R. (Lahtinen (toim.) 1932, 78)
HUMPULAISET, PUMPULAISET	Nyberg, M. (Nyberg & Hellén, 14)
I	
IHMEELLINEN YÖ	Raala, R. (Saraste (toim.) 2011, 54)
J	
JOULU ERÄMAAN MÖKISSÄ	Erkkilä, T. (Granström (toim.) 2006, 11)
JOULUILTANA	Raala, R. (Saraste (toim.) 2011, 22)
JOULUKIRKKOON	Raala, R. (Kosonen & Pajamo (toim.) 2009, 49) Raala, R. (Kari (toim.) 2000, 18) Raala, R. (Vuoristo (toim.) 1981, 83) Raala, R. (Kallioranta, Kuparinen, Ollaranta & Tharmaratnam (toim.) 2008, 223) Raala, R. (Hintikka 2008, 53) Raala, R. (Saraste (toim.) 2011, 10) Mukana leikki Törnudd, A. (Törnudd (toim.) 1913, 25)
JOULULAULU	Lahtinen, J. N. (Ingman (toim.) 1953, 11) Lahtinen, J. N. (Kojo (toim.) 1982, 70) Lahtinen, J. N. (Lahtinen (toim.) 1932, 100)
JOULUNA (Sä vietät juhlaa valon)	Linnala, E. (Parviainen 1951, 70)
JOULU-UKKO	Törnudd, A. (Törnudd (toim.) 1913, 26)

- JOULUYÖ
 Sonninen, A. (Kojo (toim.) 1982, 117)
 Sonninen, A. (Sonninen 1955, 27)
 Räikkönen, A. (Kojo (toim.) 1982, 120)
 Räikkönen, A. (Räikkönen & Louhivuori 1992, 35)
 Hannikainen, V. (Parviainen 1951, 73)
 Hannikainen, V. (Hintikka 2008, 50)
- nuotissa "On maassa hanget puhtahat" Hannikainen, V. (Vuoristo (toim.) 1991, 56)
 nuotissa "On maassa hanget puhtahat" Hannikainen, V. (Heikkilä, Kuusisto & Nieminen (toim.) 2011, 71)
- JUHLAIN JUHLA
 Räikkönen, A. (Kojo (toim.) 1982, 118)
 Räikkönen, A. (Räikkönen & Louhivuori 1992, 36)
- JÄÄKITEET RUUDUSSA
 Hintikka, K. (Hintikka 2008, 28)
- K**
- KAI KEINUSSA
 Nyberg, M. (Nyberg & Hellén, 10)
- KAKSI ONNELLISTA
 Sonninen, A. (Sonninen 1955, 13)
 Hannikainen, V. (Hintikka 2008, 40)
- KAUNIS KIRKAS AURINKO PAISTAA
 Suomal. kansansäv. (Parviainen 1951, 216)
 Suomal. kansansäv. (Kojo (toim.) 1984, 30)
 Suomal. kansansäv. (Hintikka 2008, 33)
 Suomal. kansansäv. (Ingman (toim.) 1953, 104)
- KEIJUINA KEIKUMME
 Suomal. kansansäv. (Parviainen 1951, 236)
 Suomal. kansansäv. (Siukonen (toim.) 1933, 162)
 Suomal. kansansäv. (Lahtinen (toim.) 1933, 103)
 Suomal. kansansäv. (Kojo (toim.) 1984, 52)
 Suomal. kansansäv. (Hintikka 2008, 32)
 Suomal. kansansäv. (Ingman (toim.) 1953, 58)
 Raitio, V. (Raitio 1956, 8)
- KELKKAMÄESSÄ
 Parviainen, L. (Parviainen 1951, 240)
 Parviainen, L. (Hintikka 2008, 27)
- KELLOT KAIKUJ (suom.)
 Gross, C. (Porko (toim.) 1951, kirja 1, 6)

	Gross, C. (<i>Excelsior 1</i> , 72)
	Gross, C. (Hakulinen (toim.) 2015, 52)
nuotissa "Pyhäpäivä"	Säv. Juvalta (Törnudd (toim.) 1931, 21)
nuotissa "Kirkkomatka"	Leppo, T. (Leppo 1956, 14)
KESÄILTA	Klemetti, H. (Parviainen 1951, 297)
	Klemetti H. (Karttunen (toim.) 1927, 35)
	Klemetti, H. (Hintikka 2008, 43)
	Klemetti, H. (Lahtinen (toim.) 1933, 68)
	Raitio, V. (Raitio 1956, 9)
KESÄKEINUSSA	Hannikainen, V. (Hintikka 2008, 23)
	Lahtinen, P. J. (Lahtinen (toim.) 1933, 108)
	Lahtinen, J. N. (Kojo (toim.) 1984, 170)
KETÄ MUISTAT	Suomal. hengell. kansansäv. (<i>Kansanopiston laulukirja</i> 1918, 73)
KEVÄTLAULU	Hannikainen, V. (Parviainen 1951, 286)
KEVÄT MAALLA (suom.)	Hollméruš, M. (Hintikka 2008, 31)
KEVÄT ON SAAPUNUT	Linnala, E. (Parviainen 1951, 285)
KEVÄÄN LAULUJA	Hannikainen, V. (Parviainen 1951, 281)
	Lahtinen, J. N. (Lahtinen (toim.) 1933, 99)
KIITOS, KILTTI SYKSY	Nyberg, M. (Karttunen (toim.) 1927, 37)
	Nyberg, M. (Nyberg & Hellén, 18)
KODIN TYTTÖSELLE	Nyberg, M. (Nyberg & Hellén, 6)
KODITON	Raala. R. (Hintikka 2008, 9)
KOIVULLENI	Vainio, J. N. (Vainio 1924, 71)
	Nyberg, M. (Karttunen (toim.) 1927, 164)
nuotissa "Koivuni"	Hannikainen, P. J. (Lahtinen (toim.) 1933, 76)
KOTIA JOULUKSI	Lahtinen, J. N. (Lahtinen (toim.) 1933, 123)

KOTIMAAN PUOLESTA	Linnala, E. (Parviainen 1951, 161)
KOTINI	Nyberg, M. (Karttunen (toim.) 1927, 11) Nyberg, M. (<i>Kansanopiston laulukirja</i> 1918, 101)
KOTIRANTA	Klemetti, H. (<i>Kansanopiston laulukirja</i> 1918, 102)
KOTKAN SIIVIN	Raitio, V. (Parviainen 1951, 34)
KOTONA	Parviainen, L. (Hintikka 2008, 5)
KUKKO JA KANA AAMUKAHVILLA	Kukko, T. (Kukko 1985, 34)
KUN HERRA SIUNAA nuotissa "Jos oisi koti"	Parviainen, L. (Parviainen 1951, 6) Nyberg, M. (<i>Kansanopiston laulukirja</i> 1918, 87)
KUUNTELET LAPSI	Hostikka, L. (Hostikka 2002, 67)
KYLVÄ (suom.)	Hannikainen, I. (Siukonen & Siukonen 1958, 264) Hannikainen, I. (<i>Kansanopiston laulukirja</i> 1918, 99)
L	
LAPSELLE SEIMESSÄ	Raala, R. (Saraste (toim.) 2011, 53)
LAPSI KUNINKAAN	Pesonen, O. (Ingman (toim.) 1953, 6)
LASTEN RIEMUT (suom.) nuotissa "Kun henkii kesätuulet" nuotissa "Kun henkii kesätuulet"	Beethoven, L. van (Kari (toim.) 2012, 56) Beethoven, L. van (Hintikka 2008, 36)
LASTEN RUKOUS	Suomal. kansansäv. (Ingman (toim.) 1953, 20)
LASTEN VIRSI	Suomal. kansansäv. (Hintikka 2008, 59)
LASTEN YSTÄVÄ	Rintamäki, J. (Rintamäki 1992, 28)
LAULAA LEHVÄ, KERTOO KERKKÄ	Raitio, V. (Parviainen 1951, 289) Raitio, V. (Kojo (toim.) 1984, 143)

- LEIKISSÄ LIEHUU LAPSUKAISET
Suomal. kansansäv. (Ingman (toim.) 1956, 228)
Suomal. kansansäv. (Siukonen & Siukonen 1958, 158)
Suomal. kansansäv. (Hintikka 2008, 22)
- LEIKKITUPA
Pylkkänen, T. (Porko (toim.) 1951, kirja nro 2, 27)
Hannikainen, V. (Parviainen 1951, 238)
Hannikainen, V. (Hintikka 2008, 24)
Sonninen, A. (Sonninen 1955, 11)
Sonninen, A. (Ingman (toim.) 1953, 63)
- LINNUN PESÄ
Hintikka, K. (Hintikka 2008, 41)
- LUKUVUODEN ALKAESSA
Linnala, E. (Parviainen 1951, 205)
Ingman, O. (Kosonen & Pajamo (toim.) 2009, 17)
- LUMIUKKO
Hintikka, K. (Hintikka 2008, 25)
- LYPSYLLÄ
Ingman, O. (Ingman (toim.) 1953, 29)
- M**
- MANSIKKATYTTÖ
Hintikka, K. (Hintikka 2008, 37)
- MEHILÄINEN JA LEPPÄKERTTU
Ingman, O. (Ingman (toim.) 1953, 58)
Hintikka, K. (Hintikka 2008, 44)
- METSÄSSÄ LEIKKIMÄSSÄ
Parviainen, L. (Hintikka 2008, 35)
- MITTASILLA
Vainio, J. N. (Lahtinen (toim.) 1932, 134)
- MUISTOJEN PÄIVÄ
Kotilainen, O. (Vainio 1924, 217)
Kotilainen, O. (*Kansanopiston laulukirja* 1918, 355)
Kotilainen, O. (*Työväenopiston laulukirja* 1928, 197)
- N**
- NUKKU-MATTI JA UNI-JUKKA
Raala, R. (Hintikka 2008, 11)
- NUORI HIIHTÄJÄ
Parviainen, L. (Parviainen 1951, 243)

O

- OLEN PIENI Nyberg, M. (Porko (toim.) 1951, kirja nro 1, 5)
 Nyberg, M. (Airinen & Kari (toim.) 2002, 136)
 Nyberg, M. (Hintikka 2008, 61)
 Nyberg, M. (Ingman (toim.) 1953, 5)
 Nyberg, M. (Lahtinen (toim.) 1932, 31)
- OLI KERRAN Körling, F. (Hintikka 2008, 21)
 Körling, F. (Vuoristo (toim.) 1991, 57)
 Körling, F. (Porko (toim.) 1951, kirja nro 1, 17)
- ON JOULU Parviainen, L. (Kojo (toim.) 1982, 116)
- ORAVAN PESÄ Hannikainen, P. J. (Porko (toim.) 1951, kirja nro 2, 38)
 Hannikainen, P. J. (Kallioranta, Kuparinen, Ollaranta & Tharmaratnam (toim.) 2008, 164)
 Hannikainen, P. J. (Hintikka 2008, 47)
 Hannikainen, P. J. (Karttunen (toim.) 1927, 132)
 Hannikainen, P. J. (Kosonen & Pajamo (toim.) 2009, 69)
 Säv. Laihialta (Törnudd (toim.) 1913, 29)
 Törnudd, A. (Törnudd (toim.) 1913, 98)
 Lahtinen, J. N. (Lahtinen (toim.) 1933, 73)
- ORAVAN POIKA IKKUNASSA Sonninen, A. (Hintikka 2008, 48)
- P**
- PALJAHANA OKSA PUUN Palmgren, S. (Parviainen (toim.) 1951, 266)
- PAIMENPOIKA Nyberg, M. (Parviainen (toim.) 1951, 228)
 Nyberg, M. (Siukonen 1957, 97)
 Nyberg, M. (*Kansanopiston laulukirja* 1918, 133)
 Nyberg, M. (*Työväenopiston laulukirja* 1928, 75)
 Nyberg, M. (Vuoristo (toim.) 1981, 27)
 Nyberg, M. (Hakulinen (toim.) 2015, 64)
 Nyberg, M. (Hintikka 2008, 15)
- nuotissa "Der Hirtenknabe" Nyberg, M. (Nyberg 1952, 59)

PEIPON PESÄ	<p>Klemetti, H. (Porko (toim.) 1951, kirja nro 1, 30)</p> <p>Klemetti, H. (Kallioranta, Kuparinen, Ollanranta & Tharmaratnam (toim.) 2008, 72)</p> <p>Klemetti, H. (Kojo (toim.) 1984, 45)</p> <p>Klemetti, H. (Sonninen, Räisänen & Naukkarinen 1958, 71)</p> <p>Klemetti, H. (Kosonen & Pajamo (toim.) 2009, 61)</p> <p>Klemetti, H. (Vuoristo (toim.) 1981, 88)</p> <p>Klemetti, H. (Hintikka 2008, 42)</p> <p>Klemetti, H. (Ingman (toim.) 1953, 106) Mukana leikki</p>
PELTOHIIRI	<p>Hintikka, K. (Hintikka 2008, 45)</p>
PIENI NOKIKOLARI (suom.)	<p>Törnudd, A. (Törnudd (toim.) 1913, 55)</p> <p>Kansansäv. (Ingman (toim.) 1953, 92) Mukana leikki</p> <p>Kansansäv. (Lahtinen (toim.) 1933, 13)</p> <p>Kansansäv. (Hintikka 2008, 19)</p>
PIENI PAAVO	<p>Nyberg, M. (Karttunen (toim.) 1927, 177)</p> <p>Törnudd, A. (Lahtinen (toim.) 1932, 129)</p>
PIENI PAIMEN (suom.)	<p>Ruotsal. kansansäv. (Leskelä (toim.) 2009, 82)</p> <p>Ruotsal. kansansäv. (Lahtinen (toim.) 1933, 24)</p> <p>Ruotsal. kansansäv. (Hintikka 2008, 16)</p>
PIKKU KAIN APULAISET	<p>Nyberg, M. (Karttunen (toim.) 1927, 135)</p> <p>Nyberg, M. (Nyberg & Hellén, 8)</p>
PIKKU KEIJO	<p>Nyberg, M. (Nyberg & Hellén, 20)</p>
PIRKON JOULUKIRKKO	<p>Hintikka, K. (Hintikka 2008, 54)</p>
POIKASET, TYTTÖSET KILVAN	<p>Suomal. kansansäv. (Ingman (toim.) 1956, 235)</p> <p>Suomal. kansansäv. (Siukonen (toim.) 1933, 183)</p> <p>Suomal. kansansäv. (Hintikka 2008, 26)</p> <p>Suomal. kansansäv. (Ingman (toim.) 1953, 39)</p>
PUUSEPPÄ	<p>Holmström, E. (Hintikka 2008, 18)</p>

PÄÄSKYSEN PALUU	Nyberg, M. (Karttunen (toim.) 1927, 144) Nyberg, M. (Nyberg & Hellén, 4)
R	
RUKOUS	Hannikainen, P. J. (Porko (toim.) 1951, kirja nro 2, 53) Hannikainen, P. J. (Karttunen (toim.) 1927, 185) Hannikainen, P. J. (Ingman (toim.) 1953, 5) Hannikainen, P. J. (Hannikainen (toim.) 1925, 100)
RUOKARUKOUS	Parviainen, L. (Parviainen 1951, 6)
S	
SALOTIELLÄ	Sonninen, A. (Sonninen 1955, 15) Sonninen, A. (Siukonen 1957, 95) Sonninen, A. (Kojo (toim.) 1984, 170)
SATU JOULURUUSUISTA	Kotomäki, K. (Kotomäki & Källman 2007, laulu nro 51)
SEIMEN LAPSI	Raala, R. (Saraste (toim.) 2011, 39)
SINIKELLO	Raitio, V. (Raitio 1956, 5)
SIUNATTU JOULURIEMU	Parviainen, L. (Parviainen 1951, 81) Parviainen, L. (Kojo (toim.) 1982, 116)
SOIHTU KÄTEEN	Hannikainen, P. J. (<i>Kansanopiston laulukirja</i> 1918, 356)
SUOJELUSENKELI	Hakulinen, J. (Hakulinen (toim.) 2015, 73) Kotomäki, I. (Kotomäki & Källman 2007, laulu nro 41)
nuotissa "Enkelille"	Törnudd, A. (Törnudd (toim.) 1913, 21)
SYLVIAYHDISTYKSEN MARSSI	Kotilainen, O. (<i>Kansanopiston laulukirja</i> 1918, 478)
SYNNÖVEN LAULU	Kjerulf, H. (Siukonen 1957, 99)
T	
TALVIAAMU	Raala, R. (Saraste (toim.) 2011, 61)
TOIVONLIITON MARSSI	Karanko, Y. (Kosonen & Pajamo (toim.) 2009, 21)

- Karanko, Y. (Ingman (toim.) 1953, 97)
 TULE SYDÄNTEN SEIMEHEN HERRA Partanen, V. (Kojo (toim.) 1982, 32)
- U**
- Lehtonen, K. (Hintikka 2008, 13)
 UNTEN MAILLA
- Törnudd, A. (Törnudd (toim.) 1913, 52)
 UUSI VUOSI
 nuotissa "Vuosi vanha" Nyberg, M. (Siukonen (toim.) 1933, 27)
 nuotissa "Vuosi vanha" Nyberg, M. (Karttunen (toim.) 1927, 193)
 nuotissa "Vuosi vanha vaipui hautaan" Nyberg, M. (Hakulinen (toim.) 2015, 56)
- Sonninen, A. (Sonninen, Räisänen & Naukkarinen 1953, 75)
 UUTISLEIPÄ
 Sonninen, A. (Hintikka 2008, 6)
- V**
- Kaski, H. (Ingman (toim.) 1953, 66)
 VALKEUTTA PÄIN
- Lahtinen, N. J. (Lahtinen (toim.) 1933, 60)
 VALOKUVAAJASSA
- Vainio, J. N. (Lahtinen (toim.) 1933, 63)
 VASIMUU
- Raala, R. (Hintikka 2008, 46)
 VIERAISILLA
 Härkönen, L. (Ingman (toim.) 1953, 51)
- Nyberg, M. (Nyberg & Hellén, 12)
 VIISIVUOTIAALLE
- Y**
- Kotilainen, O. (*Työväenopiston laulukirja* 1928, 22)
 YHDY MEIHIN
- Ä**
- Parviainen, L. (Parviainen 1951, 189)
 ÄITIEN PÄIVÄNÄ
 Parviainen, L. (Hintikka 2008, 8)
- Melander, E. (Melander 1952, 4)
 ÄITI LEIPOO
 Sonninen, A. (Ingman (toim.) 1953, 48)
 Sonninen, A. (Ingman (toim.) 1956, 208)
 Sonninen, A. (Sonninen 1955, 17)

Sonninen, A. (Kallioranta, Kuparinen, Ollaranta & Tharmaratnam
(toim.) 2008, 89)

Sonninen, A. (Hintikka 2008, 7)

MONIÄÄNISIÄ SOVITUKSIA IMMI HELLÈNIN RUNOIHIN SÄVELLETYISTÄ LAULUISTA

S=sopraano, A=altto, T=tenori, B=basso

RUNO	SÄVELTÄJÄ	LÄHDE	SOVITUS
A			
ALLA JOULUPUUN		Hannikainen, V. (Parviainen (toim.) 1951, 48)	SA
		Hannikainen, V. (Hakulinen (toim.) 2014, 27)	SAB
B			
BETLEHEM		Hannikainen, V. (Hannikainen & Hellén 1920, 8)	SA
		Törmälä, J. (<i>Lasten joulu</i> , 1977)	SSA
		Kahri, J. (Hakulinen (toim.) 2014, 30)	SAB
		Parviainen, J. (Kekkonen (toim.) 1998, 298)	SATB
		Parviainen, J. (Kojo (toim.) 1982, 34)	SATB
E			
ENKELI OHJAA			
nuotissa "Suojelusenkeli"		Hannikainen, P. J. (Hannikainen, 20) sov. Hannikainen V.,	SA
nuotissa "Suojelusenkeli"		Hannikainen, P. J. (Tuomikoski (toim.) 2014, 41)	SSA
nuotissa "Suojelusenkeli"		Hannikainen, P. J. (Hannikainen (toim.) 1925, 65)	SSA
nuotissa "Suojelusenkeli"		Hannikainen, P. J. (Hakulinen (toim.) 2014, 72)	SAB
nuotissa "Suojelusenkeli"		Hannikainen, P. J. (Hannikainen 2007, 1) sov. Kostiainen P.,	TTBB
nuotissa "Suojelusenkeli"		Hannikainen, P. J. (Hakulinen (toim.) 2012, 102)	SATB
H			
HILJAA LIPUU VENHO		Palmgren, S. (Palmgren 1984, 18)	SSA
HÄKKILINNUN LAULU		Palmgren, S. (Palmgren 1984, 16)	SSA
HÄN SYNTYY JÄLLEEN		Sonninen, A. (Kojo (toim.) 1984, 114)	SA
		Sonninen, A. (Sonninen 1955, 28)	SA

J

- JOULU ERÄMAAN MÖKISSÄ Erkkilä, T. (Granström (toim.) 2006, 14) **SATB**
- JOULUILTANA Kontu, U-K. (Kojo (toim.) 1982, 49) **SA**
- JOULUKIRKKOON Raala, R. (Raala 2003, 1) sov. Rajala, **SATB**
 nuotissa "Kello löi jo viisi" Raala, R. (Raala 1984, 5) sov. Papp, **SSA**
- JOULUNA Vanha joulusävelmä (Kojo (toim.) 1982, 58) **SSA, SATB**
- JOULU-UKKO Raala, R. (Saraste (toim.) 2011, 20) **SA**
- JOULUYÖ
 nuotissa "On maassa hanget puhtahat" Hannikainen, V. (Kekkonen (toim.) 1998, 291) **SATB**
- JOULUYÖ (On yö niin hiljainen) Tereska, M-L. (Kekkonen (toim.) 1998, 330) **SATB**
- JOULUYÖN ENKELI Raala, R. (Saraste (toim.) 2011, 44) **SA**
 Kekkonen, V. (Kekkonen (toim.) 1997, 10) **TTBB**
- K**
- KELLOT KAIKUJ (suom.) Gross, C. (Vainio 1924, 269) **SSA**
 nuotissa "Kirkkomatka" saksal. säv. (Hannikainen (toim.) 1925, 97) **SA**
 Gross, C. (Ingman (toim.) 1956, 8) **SSA**
 Gross, C. (Hakulinen (toim.) 2014, 142) **SAB**
 Gross, C. (Hakulinen (toim.) 2012, 10) **SATB**
- KESÄILTA Klemetti, H. (*Koulukuoro 6* 1986, 6) **SSA**
- KETÄ MUISTAT Sankey, J. O. (Kojo (toim.) 1984, 36) **SA**
- KOIVULLENI
 nuotissa "Koivuni" Hannikainen, P.J. (Tuomikoski (toim.) 2014, 21) **SSA**
 nuotissa "Koivuni" Hannikainen, P. J. (Hannikainen (toim.) 1925, 112) **SSA**
- KOTINI (alk. säk. 2: Istun kodin...) Hannikainen, V. (Hannikainen & Hellén 1920, 2) **SA**
- KUN HERRA SIUNAA Hannikainen, V. (Hannikainen & Hellén 1920, 4) **SA**

L

- LAPSELLE Hannikainen, V. (Hannikainen & Hellén 1920, 1) **SA**
- LASTEN RIEMUT (suom.)
nuotissa "Kun henkii kesätuulet" Beethoven, L. van (Kojo (toim.) 1984, 155) **SA**
- LASTEN RUKOUS Suomal. kansansäv. (Parviainen 1951, 4) **SA**
- LUISTELUOPISSA Sonninen, A. (Sonninen, Räisänen & Naukkarinen 1958, 59) **SA**
- LYPSYLLÄ Sonninen, A. (Sonninen, Räisänen & Naukkarinen 1958, 77) **SA**

N

- NUKKU-MATTI Hannikainen, V. (Hannikainen & Hellén 1920, 6) **SA**

O

- OLEN PIENI
nuotissa "Mä olen niin pienoinen"
nuotissa "Mä olen niin pienoinen" Nyberg, M. (Hakulinen (toim.) 2014, 71) **SAB**
Nyberg, M. (Hakulinen (toim.) 2012, 105) **SATB**
- OLI KERRAN Körling, F. (Alho, Perkiö & Rautanen (toim.) 1995, 48) **SA**
- ORAVAN PESÄ Hannikainen, P. J. (Hannikainen 2010, 1) sov. Pihkanen, **SA**
Hannikainen, P. J. (Tuomikoski (toim.) 2014, 18) **SSA**
- ORAVAN POIKA IKKUNASSA Sonninen, A. (Sonninen, Räisänen & Naukkarinen 1958, 63) **SA**

P

- PAIMENPOIKA Nyberg, M. (Vainio 1924, 237) **SA**
Nyberg, M. (Hakulinen (toim.) 2014, 108) **SAB**
- PIENI PAIMEN (suom.) Ruotsal. kansansäv. (*Työväenopiston laulukirja*, 1928, 74) **SA**

- PURJEENI VALKEAT VÄLKKYY Relander, B. (Kojo (toim.) 1984, 82) **SA**

R

- RUKOUS ISÄNMAAN PUOLESTA Ranta, M. (Ranta & Hellén) **SATB**

S

SEIMEN LAPSI

Raala, R. (Kojo (toim.) 1982, 22) **SSA**Raala, R. (Saraste (toim.) 2011, 79) **SSA**

SINIKELLO

Kaski, H. (Kaski) **SSAA**

SUOJELUSENKELI

Hakulinen, J. (Hakulinen (toim.) 2012, 97) **SATB**Hakulinen, J. (Hakulinen (toim.) 2014, 77) **SAB****T**

TULE SYDÄNTEN SEIMEHEN HERRA

Hilander-Tereska, M-L. (Autio-Kesäniemi, Heikkilä, Hilander...
(toim.) 2015, 56) **SSAA**Holma, J. (Holma 2005, 1) **TTBB**Tanskanen, R. (Tanskanen 2001, 6) **SATB****U**

UNO CYGNAEUKSEN MUISTOLLE

Sibelius, J. (Vainio 1924, 58) **SA**Kotilainen, O. (Kotilainen 1911, 3) **mies-, nais-, seka- ja lapsi-
kuoroille & sopraanosoololle**

UUSI VUOSI

nuotissa "Vuosi vanha vaipui hautaan" Nyberg, M. (Hakulinen (toim.) 2014, 45) **SAB**nuotissa "Vuosi vanha vaipui hautaan" Nyberg, M. (Hakulinen (toim.) 2012, 133) **SATB**

NUOTTIAINEISTON LÄHDETIEDOT

AIRINEN, K. & KARI, V. (toim.) 2002. *Suuri toivelaulukirja Hengellisiä lauluja*. Helsinki: Warner/Chappell Music Finland Oy ja Suuri Suomalainen Kirjakerho Oy.

ALHO, L-M., PERKIÖ, S. & RAUTANEN, O. (toim.) 1995. *Kuoron aika. Oheislaulustoa peruskoulun alasteelle ja lapsikuorolle*. Porvoo: WSOY.

AUTIO-KESÄNIEMI, M., HEIKKILÄ, H., HILANDER, A-M., JULÉN, A., & VARONEN, R. (toim.) 2015. *Tunnen joulun, joululauluja naiskuorolle*. Suomen Naiskuoroliitto ry.

Excelcior 1. 32 hengellistä yksinlaulua pianon tai urkujen säestyksellä. Helsinki: Oy R.E. Westerlund Ab.

GRANSTRÖM, P. (toim.) 2006. *Joulun suuri ihme. Joululauluja kuoroille*. Helsinki: Suomen Lähetysseura.

HAKULINEN, J. (toim.) 2012. *Chorus ecclesiae 1. Hengellisiä sekakuorolauluja a cappella*. 2. painos. Oulu: Bells.

HAKULINEN, J. (toim.) 2014. *Chorus ecclesiae 6. Kolmiäänisiä hengellisiä sekakuorolauluja a cappella*. Oulu: Bells.

HAKULINEN, J. (toim.) 2015. *Soi, kiitos, soi. Hartaita yksinlauluja korkealle äänelle 1*. Oulu: Bells.

HAKULINEN, J. (toim.) 2006. *Suomalainen joulun – Finsk jul. Matalalle äänelle*. Oulu: Bells.

HANNIKAINEN, P. J. *Jouluduettoja - Julduetter*. Hannikainen, V. (sov.). Helsinki: Fazer.

HANNIKAINEN, P. J. 2010. *Kaksi- ja kolmiäänisiä lauluja lapsilaulajille*. Pihkanen, T. (sov.) Helsinki: Sulasol.

HANNIKAINEN, P. J. (toim.) 1925. *Sirkkunen. Uusi kokoelma lauluja kansakouluille*. Jyväskylä: K. J. Gummerus.

HANNIKAINEN, P. J. 2007. *Suojelusenkeli*. Kostiainen, P. (sov.) Helsinki: Sulasol.

HANNIKAINEN, V. & HELLÉN, I. 1920. *Kultainen koti. Viisi kaksinlaulua Immi Hellénin sanoihin*. Helsinki: Valistus.

HEIKKILÄ, O., KUUSISTO, I. & NIEMINEN, A. (toim.) 2011. *Joulun toivelaulukirja*. 11. painos. Espoo: Fazer Musiikki.

HINTIKKA, K. 2008. *Äiti leipoo hymyellen - Immi Hellénin lastenrunoihin sävellettyjä lauluja*. Liite 1. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

HOLMA, J. 2005. *Tule sydänten seimehen, Herra*. Helsinki: Sulasol.

HOSTIKKA, L. 2002. *Laulun laineilla laulattaa. Lauluja ja runoja lapsille*. Tampere: Klingendahl Paino Oy.

INGMAN, O. (toim.) 1953. *Lasten laulu- ja leikkikirja alakouluille säästyksineen*. 4.painos. Porvoo: WSOY.

INGMAN, O. (toim.) 1956. *Laula sinäkin. Koulun laulukirja*. 4. painos. Porvoo: WSOY.

KALLIORANTA, S., KUPARINEN, T., OLLARANTA, R. JA THARMARATNAM, F. (toim.) 2008. *VirkistysVersion Laulukirja*. Musiikki- ja kulttuurikeskus Verso.

Kansanopiston laulukirja. Nuottipainos. 1918 (1909). 4. painos. Helsinki: Kansanvalistusseura.

KARI, V. (toim.) 2012. *Lauluaarteiden kirja*. Helsinki: F-Kustannus Oy.

KARI, V. (toim.) 2000. *Suuri toivelaulukirja Lastenlauluja*. Helsinki: Warner/Chappell Music Finland Oy.

KASKI, H. *Sinikello. Suomen laulajain ja soittajain liiton lauluohjelmistoa naiskuorolle*. Helsinki: Sulasol.

KARTTUNEN, H. (toim.) 1927. *Mitä me laulaisimme. Alakansakoulun laulukirja*. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Kauneimmat joululaulumme - Våra vackraste julsånger. 2004. Helsinki: Fennica Gehrman.

KEKKONEN, R. (toim.) 1998. *Joulun aikaan: 150 joululaulua sekakuorolle*. Sulasol ja Warner/Chappell Music Finland Oy.

KEKKONEN, V. (toim.) 1997. *Lauluja mieskuorolle*. Kustannuspaikka tuntematon: kustantaja tuntematon.

KOJO, E. (toim.) 1982. *Suuri joululaulukirja*. Porvoo: WSOY.

KOJO, E. (toim.) 1984. *Suuri kevät- ja kesälaulukirja*. Porvoo: WSOY.

- KUKKO, T. 1985. *Komejantti elefantti. Eläintarinoita lauluin ja kuvin*. Rajamäki: Hellas-piano.
- KOSONEN, E. & PAJAMO, R. (toim.) 2009. *Seminaarinmäen koululauluja. Jyväskylän yliopisto 75 vuotta*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- KOTILAINEN, O. 1911. *Uno Cygnaeuksen muistolle. Sävellys mies-, nais-, seka- ja lapsikuoroille sekä sopraanosoololle*. Helsinki: Kansanvalistusseura.
- KOTOMÄKI, K. & KÄLLMAN, B. 2007. *Itämeren helmet ja muita lauluja*. Vaasa: Katariina Kotomäki.
- Koulukuoro 6*. 1986. Helsinki: Fazer.
- KUUSISTO, T. & SOLANTERÄ, L. 1979 (1967). *In dulci jubilo. Joululauluja - julsånger*. Helsinki: Fazer.
- LAHTINEN, J. N. (toim.) 1932. *Alakansakoulun Laulu- ja Laululeikkikirjan säestykset 1*. Helsinki: Valistus.
- LAHTINEN, J. N. (toim.) 1933. *Alakansakoulun laulu- ja laululeikkikirjan säestykset 2*. Helsinki: Valistus.
- Lasten joulu, kymmenen joululaulua lapsikuorolle*. 1977. Sulasolin ohjelmistoa lapsikuorolle nro 135. Helsinki: Sulasol.
- LEPPO, T. 1956. *Sävälleikkejä – Lek i toner*. Helsinki: Fazer.
- LESKELÄ, T. (toim.) 2009. *Kultaiset koululaulut vanhoilta ajoilta*. Helsinki: Tammi.
- MELANDER, E. 1952. *Päivä paistaa. Lauluja ja leikkejä*. WSOY.
- NYBERG, M. 1952. *Finland sjunger: Finland i ton och bild = Finnland singt; Finnland in Ton und Bild*. Helsinki: Fazer.
- NYBERG, M. & HELLÉN, I. *Lapsuuskuvia - Barndomsbilder*. Helsinki: Westerlund.
- PALMGREN, S. 1984 (1978). *8 laulua 30-luvulta nais- ja lapsiäänille*. 3. painos. Helsinki: Sulasol.
- PARVIAINEN, L. 1951. *Koulun laulukirja*. 12. p. Porvoo: WSOY.
- PORKO, A. (toim.) 1951. *Lasten oma laulukirja. Sata laulua kotien ja lastentarhojen pienokaisille 1*. Helsinki: Oy Fazerin musiikkikauppa.

- PORKO, A. (toim.) 1951. *Lasten oma laulukirja. Sata laulua kotien ja lastentarhojen pienokaisille 2*. Helsinki: Oy Fazerin musiikkikauppa.
- RAALA, R. 2003. *Iloista Joulua! – jouluisia sekakuorosovituksia 2*. Rajala, M. (sov.) Helsinki: F-kustannus.
- RAALA, R. 1984. *20 joululaulua sopraano- ja alttoäänille*. Papp, A. (sov.) Helsinki: Fazer.
- RAITIO, V. 1956. *Suomen kesä. 11 laulua lapsille ja nuorisolle*. Helsinki: Osakeyhtiö Valistus.
- RANTA, M. & HELLÉN, I. *Rukous isänmaan puolesta*. Helsinki: Suomen kirkkomusiikkiliitto.
- RINTAMÄKI, J. 1992. *Haltiattaren satulauluja*. Helsinki: Kehitysvammaliitto ry.
- RÄIKKÖNEN, A. & LOUHIVUORI, H. 1992. *29 yksinlaulua pianon säestyksellä*. Helsinki: kustantaja tuntematon.
- SARASTE, M. (toim.) 2011. *Joulukirkkoon ja muita R. Raalan joululauluja*. Helsinki: Suomen musiikkikirjastoyhdistys ry.
- SIUKONEN, W. & SIUKONEN, I. 1958. *Laulukirja. Koulun ja kodin lauluja*. 17. painos. Helsinki: Otava.
- SIUKONEN, W. (toim.) 1933. *Laulukirja: Koulun ja kodin lauluja*. 3. painos. Helsinki: Otava.
- SIUKONEN, W. 1957. *Nuorten laulukirja ja koululaisen musiikkitieto*. 5. painos. Helsinki: Otava.
- SONNINEN, RÄISÄNEN & NAUKKARINEN. 1958. *Laulan ja soitan. Koulun musiikkikirja*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.
- SONNINEN, A. 1955. *Laululyhde lapsille: Kotia ja koulua varten*. Helsinki: Valistus.
- TANSKANEN, R. 2001. *Tule jouluni. 6 joululaulua sekakuorolle*. Helsinki: Sulasol.
- TUOMIKOSKI, P. (toim.) 2014. *Sirkkunen - P. J. Hannikaisen kauneimmat koululaulut*. 2014. Oulu: Juttuapaja, Wanhatkirjat.fi.
- Työväenopiston laulukirja. Nuottipainos*. 1928. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

TÖRNUDD, A. (toim.) 1913. *Koulun laulukirja*. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö.

VAINIO, J. N. 1924. *Valistuksen laulukirja. Koulujen ja nuorison tarpeeksi*. 14. painos. Helsinki: Valistus.

VUORISTO, A. (toim.) 1981. *Suuri toivelaulukirja 4*. Helsinki: Musiikki Fazer ja Suuri Suomalainen Kirjakerho Oy.

VUORISTO, A. (toim.) 1991. *Suuri toivelaulukirja 9*. Helsinki: Fazer Musiikki Oy ja Suuri Suomalainen Kirjakerho Oy.

KUOPIO KANSALAI SOPISTO

”Luonnonkirjaa lukemassa”

*Immi Hellénin kevät- ja kesäaiheisia runoja
laulaen ja lausuen*

Karttulan kirjastossa ke 11.4. 2018 klo 17.30

Ohjelmassa:

*Runonlausuntaa, Kuopion kansalaisopiston
yksinlaulajien esityksiä. Päivi Welling, piano.*

*Ohjelman suunnittelu: Päivi Welling, yhteistyössä
Karttulan kirjasto & Karttulan Martat.*

Kahvio.

Vapaa pääsy, tervetuloa!

OPI, KOE, NAUTI!

kansalaisopisto.kuopio.fi

Puh. 017 184 711 | Puistokatu 20, Kuopio

”Luonnonkirjaa lukemassa”

Karttulan kirjasto 11.4. 2018 klo 17.30

Ohjelma:

RUNO: Luonnonkirjaa lukemassa

LAULU: säv. Väinö Raitio: Laulaa lehvä, kertoo kerkkä / yksinlaulu
RUNO: Sinivuokko

RUNO: Keväänlauluja
LAULU: säv. Ahti Sonninen: Kaksi onnellista / yksinlaulu

RUNO: Linnunpesä
LAULU: säv. Heikki Klemetti: Peipon pesä / yksinlaulu

RUNO: Kesäaamuna
LAULU: suomal. kansansäv.: Kaunis kirkas aurinko paistaa / yksinlaulu

RUNO: Metsässä leikkimässä
LAULU: säv. J. N. Lahtinen: Kesäkeinussa / yksinlaulu

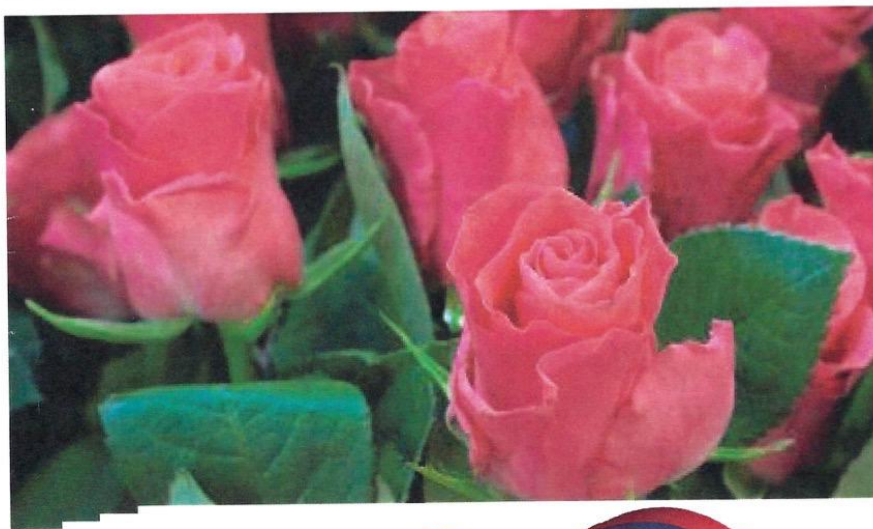
LAULU: säv. Ahti Sonninen: Salotiellä / yksinlaulu
LAULU: säv. Olavi Ingman: Mehiläinen ja leppäkerttu / yksinlaulu

RUNO: Katrin kukkavihko
LAULU: säv. Mikael Nyberg: Kotini / yksinlaulu

RUNO: Metsän iltarauha

Ohjelman suunnittelu & pianosäestykset: Päivi Welling

Yhteistyössä Kuopion kansalaisopisto, Karttulan kirjasto & Karttulan Martat

KUTSU
SYNTYMÄPÄIVÄJUHLAAN
Karttulan seurakuntakodille

KUOPION EV.LUT.
SEURAKUNNAT
KALLAVESI

Karttulan omatoimikirjaston avajaiset 1.10.2018

- 13.00 Tervetulosanat kirjastotoimenjohtaja Päivi Savinainen ja hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentunen
- 13.30 Kuopion kansalaisopiston musiikkiesityksiä: Lauluja työstä ja syksystä, runonlausuntaa. Päivi Welling, piano
- 14.00 Omatoimikirjastoon tutustumista, kahvia tarjolla
- 15.00 Karttulan Martat antavat neuvoja ja ohjausta
- 16.00 MLL:n Karttulan osaston askartelutyöpaja
- 17.00 Partiolaisten työpaja, pulmien ratkaisua
- 17.30 Karttula-kvartetti

Kahvia on tarjolla koko päivän!

Lämpimästi tervetuloa!

KUOPIO KANSALAI SOPISTO

NAISKUORO LAULULIKAT

esittää johtajanaan Päivi Welling

Jouluinen PopUp

Immi Hellénin runoihin sävellettyjä joululauluja

La 24.11. 2018 n. klo 12.00 – 13.30 välillä Kuopion keskustan
kauppakeskuksissa

Järj. Kuopion kansalaisopisto, yhteistyössä kauppakeskus Sektori,
H-talo & kauppakeskus Minna

OPI, KOE, NAUTI!

kansalaisopisto.kuopio.fi

Puh. 017 184 711 | Puistokatu 20, Kuopio

KUOPIO KANSALAI SOPISTO

”JOULUKIRKKOON”

TI 4.12. 2018 KLO 18.30

KARTTULAN KIRKOSSA

KIRKKOTIE 23, 72100 KARTTULA

Immi Hellénin jouluaiheisiin runoihin sävellettyjä lauluja esittävät
Iltatuulen Laulajat, naiskuoro LauluLikat ja yksinlaulajat
Yhteislaulua

VAPAA PÄÄSY, TERVETULOA!

Ohjelman suunnittelu & pianosäestykset Päivi Welling
Järj. Kuopion kansalaisopisto & Kallaveden seurakunta

OPI, KOE, NAUTI!

kansalaisopisto.kuopio.fi

Puh. 017 184 711 | Puistokatu 20, Kuopio

”JOULUKIRKKOON” – Immi Hellénin jouluaiheisiin runoihin sävellettyjä lauluja

Ti 4.12. 2018 Karttulan kirkko klo 18.30

OHJELMA:

säv. L. Parviainen: SIUNATTU JOULURIEMU	lauluryhmä
säv. L. Parviainen: ON JOULU	yksinlaulu
säv. J. N. Lahtinen: KOTIA JOULUKSI	yksinlaulu
säv. E. Linnala: JOULUNA	yksinlaulu
säv. E. Linnala: BETLEHEM	yksinlaulu
Katkelma runosta JOULUPUU	runonlausunta
säv. U-K. Kontu: JOULUILTANA	yksinlaulu
säv. J. Kahri: BETLEHEM	yksinlaulu
säv. A. Sonninen: JOULUYÖ	yksinlaulu
Katkelma runosta KALLEIN JOULULAHJA	runonlausunta
säv. L. Hostikka: KUUNTELET LAPSI	yksinlaulu
säv. R. Raala: JOULUYÖN ENKELI	yksinlaulu
Katkelma runosta OLI OLLUT...	runonlausunta
säv. A. Sonninen: HÄN SYNTYY JÄLLEEN	naiskuoro
säv. V. Hannikainen: BETLEHEM	naiskuoro
suomal. kansansävelmä: AISAKELLO	naiskuoro
säv. R. Raala: JOULUKIRKKOON	yhteislaulu

- 1) Kello löi jo viisi,
lapset herätkää,
Juhani ja Liisi -
muuten matka jää!
- 2) Tässä
vesimalja, silmät
huuhtokaa!
Lämmín
karhuntaalja reessä
odottaa.
- 3) Joutuin turkit
niskaan, kintaat
käsihin! Sanna
vielä viskaa
villahuivinkin.
- 4) Vasta ruunan
reessä silmät
aukeaa - siin' on
silmäin eessä
synkkä metsämaa.
- 5) Aisakello
helkkää, loistaa
tähdet, kuu.
Riemua on pelkkää,
hymyyn käypi suu.
- 6) Tuossa mökin
Miina kulkee
kirkollen, Taavetti
ja Tiina, nouskaa
kannoillen!
- 7) Mäenrinteen
alla talo törrottää,
joka ikkunalla
kaksi kynttilää.
- 8) Ruuna virsta
vielä tepsuttele pois!
- Tällä kirkkotiellä
aina olla vois.
- 9) Riemuhuuto
lähti lasten
huulilta: Juurkuin
joulutähti, kirkko
kummulla!
- 10) Sisälläpä
vasta silmät
huikenee, tänne
taivahasta Korkein
katselee.
- 11) Saavat paikan
oman pitkään
penkkihin,
sytyttivät soman
haarakynttelin.
- 12) Täks muistiin
jääneet - niin ei
kaunista, kuin on
urkuin äänet
jouluaamuna.
- 13) Luulee
kuulevansa äänet
enkelten, luulee
leijaavansa sinne
seimellen.
- 14) Soipi virret
vielä kulkiessa pois.
Sillä kirkkotiellä
aina olla sois.
- Joulukirkkoon-
runo on julkaistu
Immi Hellénin
runokirjassa v.
1898. Säveltäjä: R.
Raala

KUOPIO KANSALAI SOPISTO

"KUTSUU SATUJEN SAARI"

LAULUJA LAPSUUDESTA IMMI HELLÉNIN SANOIN

TI 2.4. 2019 KLO 16.30

TILHILÄN PALVELUTALOSSA, OS. TILHINTIE 1, NILSIÄ

Esiintyjinä Kuopion kansalaisopiston yksinlauluoppilaita.

Ohjelmassa yksinlauluesityksiä, runoja ja yhteislaulua.

TERVETULOA!

Ohjelman suunnittelu, harjoitus ja pianosäestykset Päivi Welling.

Järj. Kuopion kansalaisopisto & Tilhilän palvelutalo.

OPI, KOE, NAUTI!

kansalaisopisto.kuopio.fi

Puh. 017 184 711 | Puistokatu 20, Kuopio

”KUTSUU SATUJEN SAARI” – lauluja lapsuudesta Immi Hellénin sanoin

Ti 2.4. 2019 Tilhilän palvelutalossa klo 16.30

OHJELMA:

säv. V. Hannikainen: LAPSELLE	yksinlaulu
säv. M. Nyberg: KODIN TYTTÖSELLE	yksinlaulu
katkelma runosta ILOINEN TYTTÖ	runonlausunta
säv. L. Parviainen: KOTONA	yksinlaulu
katkelma runosta PIKKU HANNA	runonlausunta
säv. K. Hintikka: JÄÄKITEET RUUDUSSA	yksinlaulu
katkelma runosta KESÄLLÄ 1	runonlausunta
säv. M. Hollmerus: KEVÄT MAALLA	yksinlaulu
säv. M. Nyberg: KOTINI	yksinlaulu
säv. V. Hannikainen: KESÄKEINUSSA	yksinlaulu
katkelma runosta HEINÄNIITYLLÄ	runonlausunta
säv. S. Palmgren: HEINÄPELLON PIENTAREELLA	yksinlaulu

katkelma runosta IKUINEN KESÄ

runonlausunta

säv. M. Nyberg: PAIMENPOIKA

yksinlaulu

säv. M. Nyberg: PIENI PAAVO

yksinlaulu

säv. A. Sonninen: ÄITI LEIPOO

yksinlaulu

katkelma runosta MAAILMAN KAUNEIN SANA

runonlausunta

säv. L. Parviainen: ÄITIEN PÄIVÄNÄ

yksinlaulu

katkelma runosta HYVÄÄ YÖTÄ

runonlausunta

säv. H. Klemetti: PEIPON PESÄ

yhteislaulu

- 1) Koivun oksaan korkealle teki peippo pesän.
:: Tíri, tíri teijaa, tíri, tíri teijaa lauloi kaiken kesän ::

- 2) Muni munat kirjavaiset, niistä pojat kuori.
:: Siivet somat, untuvaíset emo armas suori ::

- 3) Kävi siinä vierahissa naapurista rastas.
:: Tule kummiks', peippo pyysi. "Kernahasti", vastas ::

- 4) Sitten alkoi laulukoulu, tíri, tíri teijaa.
:: Lempeästi kesätuuli peipon lasta heijaa ::

- 5) Eikä lapset liinahapset henno säikytellä, :: että rakkaat
riemurinnoín saavat viserrellä ::

Immi Hellénin kirjoittama runo "Peipon pesä" on vuodelta 1915.
Säveltäjä: Heikki Klemetti

LIITE 3: AIHEESEEN LIITTYVÄÄ KIRJALLISUUTTA

ERWE, R. (toim.) 2011. *Äidin perintö. Kokoelma Immi Hellénin kirjeitä ja runoja perintöjen aarrearkusta*. Jämsä: Immi Hellén seura ry.

HELLÉN, I. 2008 (1896). *Aune. Nuorisolle*. Tampere: Pilot-kustannus.

HÉLLEN, I. 1901. *Eeva Aarnio*. Porvoo: Werner Söderström.

HELLÉN, I. *Syystarina*. Teoksessa: PAKKALA, T. (toim.) 1899. *Joulukontti*. Helsinki: Otava.